

De wetgeving 1/1/51.

A.° 1951

N.° 134

PUBLICATIEBLAD

LANDSVERORDENING 'van de 4de September 1951,
houdende regelen van procesrechtelijke aard betreffende
de de rechtstoestand van de ambtenaren.

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van de Nederlandse Antillen,

In overweging genomen hebbende, dat ter uitvoering van het bepaalde in artikel 30, lid 3 van de Landsregeling van de Nederlandse Antillen het nodig is regelen van procesrechtelijke aard betreffende de rechtstoestand van de landsdienaren van de Nederlandse Antillen vast te stellen en dat het wenselijk is zodanige regelen ook ten aanzien van andere ambtenaren in het leven te roepen;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

TITEL I.

Algemene bepalingen.

Artikel 1.

1. Ambtenaar in de zin van deze landsverordening en de daarop berustende landsbesluiten en beschikkingen

is hij, die door het bevoegde gezag is benoemd of aangesteld in openbare dienst om in de Nederlandse Antillen dan wel op een of meer eilanden van de Nederlandse Antillen werkzaam te zijn.

2. Tot de openbare dienst behoren alle diensten en bedrijven door de Nederlandse Antillen en de openbare lichamen beheerd, met inbegrip van het van Overheidswege gegeven openbare onderwijs.

3. Niet zijn ambtenaren in de zin dezer landsverordening:

- a. de bedienaren van de godsdienst en de godsdienstleraren;
- b. zij, met wie een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht is gesloten.
4. Tenzij het tegendeel blijkt, zijn in deze landsverordening onder ambtenaren gewezen ambtenaren begrepen.
5. Onder woonplaats verstaan deze landsverordening en de daarop berustende landsbesluiten en beschikkingen de woonplaats bedoeld in het Burgerlijk Wetboek voor de Nederlandse Antillen.

Artikel 2.

Deze landsverordening vindt geen toepassing op:

- a. leden en buitengewone leden van de Raad van Advies;
- b. ~~leden van de Regeringsraad~~;
- c. krachtens Landsregeling of andere wettelijke regeling voor hun leven aangestelde ambtenaren;
- d. militaire ambtenaren.

Artikel 3.

1. Over de beschikkingen, handelingen en weigerin-

gen (om te beschikken of te handelen) ten aanzien van ambtenaren als zodanig, hun nagelaten betrekkingen en rechtverkrigenden door een administratief orgaan genomen, verricht of uitgesproken, oordeelt bij uitsluiting in eerste aanleg het gerecht in ambtenarenzaken en in hoger beroep de raad van beroep in ambtenarenzaken.

2. Onder „gerecht” verstaan deze landsverordening en de daarop berustende landsbesluiten en beschikkingen, het gerecht in ambtenarenzaken; onder „raad” de raad van beroep in ambtenarenzaken.

Artikel 4.

1. Alle voorgeschreven kennisgevingen en oproepingen geschieden schriftelijk.

2. Ambtshalve toezending van stukken alsmede toezending van stukken vanwege partijen vinden plaats bij aangetekende brief.

3. Door de griffier van het gerecht onderscheidenlijk de raad wordt zo spoedig mogelijk na de ontvangst van een aangetekend stuk daarvan kennis gegeven aan de inzender bij aangetekende brief indien hij op het eiland Curaçao en telegrafisch indien hij op een der andere eilanden woonplaats gekozen heeft.

4. Toezending bij aangetekende brief kan vervangen worden door terhandstelling tegen gedagtekend ontvangstbewijs:

- a. aan de griffier van het gerecht onderscheidenlijk de raad indien het geldt een stuk bestemd voor het gerecht onderscheidenlijk de raad;
- b. indien het betreft een stuk voor een natuurlijk persoon aan de geadresseerde in persoon of te zijnen woonhuize aan een van zijn huisgenoten, tenzij voor een bepaald zaak een andere woonplaats gekozen is;

c. indien het betreft een stuk voor een rechtspersoon of een administratief orgaan aan een van de leden van het bestuur in het gebouw waar het bestuur of het orgaan zitting of kantoor houdt, tenzij voor een bepaalde zaak een andere woonplaats gekozen is.

5. Bij twijfel, of enig door middel van de post verzonden geschrift tijdig is ingediend, wordt de dag van bezor- ten postkantore en voor wat betreft de eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten (N.G.) de tiende dag na de be- zorging ten postkantore beschouwd als de dag, waarop het geschrift is ontvangen.

6. Op aanvraag van de rechter in ambtenarenzaken onderscheidenlijk de raad geeft de administratie der poste- rijen schriftelijk inlichtingen omtrent het tijdstip in het vorig lid bedoeld.

Artikel 5.

1. Tenzij het tegendeel blijkt zijn in een termijn niet begrepen de dag waarop een feit plaats gehad heeft of een beslissing, handeling of weigering genomen, bericht of uitgesproken is en de dag waarop de desbetreffende han- deling ingevolge deze landsverordening moet worden ver- richt.

2. Valt de laatste dag van een termijn op een Zondag, de Nieuwjaarsdag, de Goede Vrijdag, de Christelijke tweede Paas- of Pinksterdag, de Hemelvaartsdag, een der beide Kerstdagen, ~~of de dag waarop de verjaardag des Konings~~ *geviend wordt*, dan wordt die termijn verlengd tot en met de eerstvolgende werkdag. De tussenvolgende Zon- en an- dere wettelijke feestdagen zijn in de berekening van de ter- mijn begrepen.

Artikel 6.

1. Indien een administratief orgaan dat een college

(1950-65) De dag waarop de verjaardag des Konings offici- eel wordt gevierd in de Nederlandse Koninkrijken (15 December) (1950-1951).

is, als partij optreedt, wordt het door zijn voorzitter ver- genwoordigd.

2. Een college is evenwel bevoegd aan een zijner leden de vertegenwoordiging in bepaalde gedingen of be-aalde soorten van gedingen op te dragen.

TWEEDE II.

Het gerecht en de raad van beroep in ambtenarenzaken.

EERSTE HOOFDSTUK.

Het gerecht in ambtenarenzaken.

§ 1. Samenstelling.

Artikel 7.

1. Het rechtsgebied van het gerecht in ambtenaren- zaken strekt zich uit over het gehele gebied der Nederland- se Antillen.

2. Het gerecht is gevestigd te Willemstad op het eiland Curaçao.

3. Het houdt mede zitting op andere eilanden der Nederlandse Antillen.

Artikel 8.

1. Het gerecht bestaat uit een lid van het hof van justitie in de Nederlandse Antillen als rechter in ambe- narenzaken en een ander lid van dat hof als rechter-plaats- vervanger.

2. Als griffier van het gerecht in ambtenarenzaken treedt op de ambtenaar die als griffier van het gerecht in

de dag waarop de dag van de antillen (mex). officieel wordt gevierd (1961-61).

eerste aanleg zittingsplaats Curaçao dienst doet, of, voor zoveel nodig, de ambtenaren die deze vervangen.

Artikel 9.

1. De rechter in ambtenarenzaken en de plaatsvervanger worden door de Gouverneur benoemd voor een tijdvak van zes jaren en zijn bij hun aftreden terstond herbenoembaar.
2. Op hun verzoek wordt hun vóór het verstrijken van evengevoerd tijdvak door de Gouverneur ontslag verleend.

Zie P.B. 1962 no. 61.

Artikel 10.

1. Een landsbesluit houdende algemene maatregelen stelt voor het gerecht voorschriften vast omtrent:
 - a. het geven van waarschuwingen wegens handelingen strijdig met de eer of de waardigheid van het ambt;
 - b. het dienen van bericht en advies.
2. Wanneer de zaak, waaromtrent bericht en advies zijn gevraagd, aan de beslissing van het gerecht is onderworpen, of het te voorzien is, dat zulks zal geschieden, is het geven van eenvoudig bericht voldoende.

§ 2. Werkzaamheden.

Artikel 11.

Indien om enige reden de rechter of de plaatsvervanger die het onderzoek op de zitting verricht heeft, niet in staat is te beslissen, wordt de zaak opnieuw op de zitting behandeld.

Artikel 12.

1. Het is de rechter en de plaatsvervanger verboden:
 - a. hetgeen zij als zodanig te weten zijn gekomen verder bekend te maken dan voor de uitoefening van hun functie gevorderd wordt;
 - b. over een voor hen aanhangig geding of een geding, dat, naar zij weten of vermoeden, voor hen aanhangig zal worden, zich in te laten in enig onderhoud of gesprek met partijen of hun raadslieden of van deze enige bijzondere onderrichting, memorie of schriftuur aan te nemen.
2. De in het vorige lid onder a. omschreven verbodsbepaling geldt ook voor de dienstdoende griffier.

Artikel 13.

de rechter, de griffier of enig ander ambtenaar, die zich voor plaatselijk onderzoek of andere ingevolge deze landsverordening te verrichten werkzaamheid begeeft buiten zijn woonplaats of buiten de plaats waar het gerecht is gevestigd, heeft aanspraak op vergoeding overeenkomstig de bepalingen van het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken.

§ 3. Wraking, verschoning en uitsluiting.

Artikel 14.

1. Vóór de aanvang van de behandeling ener zaak ter zitting kan door elke partij elke rechter die over de zaak zit, bij ondertekende akte worden gewraakt:
 - a. indien hij partij in de zaak is of deel uitmaakt van het administratief orgaan dat partij in de zaak is;

- b. indien hij een rechtstreeks persoonlijk belang bij het geschil heeft;
- c. indien hij aan een der partijen in bloedverwantschap of in zwagerschap bestaat tot in de vierde graad ingesloten;
- d. indien, op zijn beklag of door zijn toedoen, binnen het jaar vóór de wraking, tegen een der partijen of derzelver echtgenoot of nabestaanden en aangehuwden in de rechte linie een vervolging wegens misdrijf heeft plaats gehad;
- e. indien hij een schriftelijk advies in de zaak gegeven heeft;
- f. indien hij, hangende het geding, van iemand, die bij de zaak belang heeft, geschenken heeft ontvangen of geschenken hem zijn beloofd en hij deze belofte heeft aangenomen;
- g. indien hij, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie, een verschil over een gelijksoortig onderwerp hebben als hetwelk tussen partijen in geschil is;
- h. indien een burgerlijk rechtsgeding tussen hem, zijn echtgenoot, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie, en een der partijen hangende is;
- i. indien hij voogd, toeziende voogd, curator of toeziende curator, vermoedelijke erfgenaam of bevestigde is van een der partijen, of indien een der partijen zijn vermoedelijke erfgenaam is;
- k. indien een hoge graad van vijandschap bestaat tussen hem en een der partijen;
- l. indien tussen hem en een der partijen sedert de aanleg van het geding of binnen zes maanden vóór de behandeling der zaak ter zitting, beledigingen of bedreigingen hebben plaats gehad.

- 2. In de gevallen in lid 1 genoemd kan elke rechter zich verschonen.

Artikel 15.

- 1. Indien de gewraakte echter de reden van wraking als juist erkent, moet hij zich van de zaak onthouden.
- 2. Indien hij in de wraking niet berust, vraagt hij zo spoedig mogelijk de beslissing van de raad van beroep, onder overlegging van de desbetreffende akte van wraking, alsmede van zijn schriftelijk antwoord daarop.

Artikel 16.

- 1. De redenen waarom een rechter gewraakt kan worden gelden ook voor de dienstdoende griffier.
- 2. Bij wraking of vermeende reden van verschoning van de griffier beslist de rechter in hoogste ressort.

TWEDE HOOFDSTUK.

De raad van beroep.

§ 1. Samenstelling.

Artikel 17.

- 1. Het rechtsgebied van de Raad van beroep strekt zich uit over het gehele gebied der Nederlandse Antillen.
- 2. De raad is gevestigd te Willemstad op het eiland Curaçao.
- 3. De raad houdt mede zitting op andere eilanden der Nederlandse Antillen.

Artikel 18.

- 1. De raad is samengesteld uit de voorzitter van het

hof van justitie in de Nederlandse Antillen of het lid van het hof, hetwelk hem als zodanig vervangt, als ambtsshalve lid tevens voorzitter en twee leden, benevens drie leden-plaatsvervangers.

2. Tenzij het tegendeel blijkt, zijn in deze landsverordening onder leden van de raad leden-plaatsvervangers begrepen.

3. Als griffier van de raad treedt op de griffier of substituut-griffier van het hof van justitie of voor zoveel nodig de ambtenaren die deze vervangen.

Artikel 19.

1. De leden en de leden-plaatsvervangers van de raad worden door de Gouverneur benoemd voor een tijdvak van zes jaren en zijn bij hun aftreden terstond herbenoembaar.

2. Op hun verzoek wordt hun voor het verstrijken van evengenoemd tijdvak door de Gouverneur ontslag verleend.

Artikel 20.

1. Benoembaar tot lid is ieder Nederlands onderdaan, die woonplaats heeft in de Nederlandse Antillen en die vóór de aanvang van het lopende kalenderjaar de leeftijd van dertig jaar heeft bereikt.

2. Niet benoembaar zijn echter:

a. de rechter en de rechter-plaatsvervanger in ambtenarenzaken;

b. de actief dienende of op nonactiviteit gestelde ambtenaren, alsmede hun echtgenoten, met uitzondering evenwel van de voor het leven benoemde ambtenaren;

c. zij, die deel uitmaken van het bestuur of in dienst zijn van een vereniging van ambtenaren. Onder vereniging

van ambtenaren is voor de toepassing van deze bepaling een verband van verenigingen en een onderdeel van een vereniging begrepen.

3. Indien ten aanzien van een lid of plaatsvervangend lid zich na zijn benoeming een van de gevallen genoemd in lid 2 van dit artikel voordoet, houdt hij op lid of plaatsvervangend lid te zijn.

Artikel 21.

Ingeval van gelijktijdige benoeming geldt als oudst benoemde het lid, wiens naam in de benoemings-besluiting het eerst is vermeld en zo vervolgens. Heeft de benoeming plaats gehad bij verschillende beschikkingen van gelijke datum, dan wordt de laagst genummerde beschikking geacht het eerst te zijn genomen en zo vervolgens.

Artikel 22. *De P.B. 1952 no 67/.*

1. Een landsbesluit houdende algemene maatregelen, stelt voor de raad voorschriften vast omtrent:

a. de wijze van beediging van de benoemde leden;

b. de verboden bloed- en aanverwantschap tussen hen die voor de behandeling van een geding zitting nemen onderling en tussen deze en de dienstdoende griffier;

c. het geven van waarschuwingen aan de leden wegens handelingen strijdig met de eer of de waardigheid van hun ambt;

d. het dienen van bericht en advies.

2. Wanneer de zaak, waaromtrent bericht en advies zijn gevraagd, aan de beslissing van de raad is onderworpen, of het te voorzien is, dat zulks zal geschieden, is het geven van eenvoudig bericht voldoende.

Artikel 23.

1. De benoemde leden van de raad kunnen door het hof van justitie bij met redenen omklede beschikking, worden ontslagen:
 - a. wanneer zij bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak wegens misdrijf tot gevangenisstraf of hechtenis zijn veroordeeld;
 - b. wegens wangedrag of onzedelijkheid of bij herhaaldelijk gebleken achteleosheid in de uitoefening hunner functie;
 - c. wegens het plegen van in artikel 29 verboden handelingen.
2. Zij worden door het hof van justitie bij met redenen omklede beschikking ontslagen:
 - a. bij gebleken ongeschiktheid door ouderdom, door aanhoudende lichaamsziekte of tengevolge van zielsziekte, of bij het verlies van de hoedanigheid van Nederlands onderdaan;
 - b. indien zij hun woonplaats overbrengen buiten het rechtsgebied van de raad;
 - c. indien zij een functie aanvaardden als bedoeld in het tweede lid van artikel 20.

Artikel 24.

Alvorens een lid van de raad te ontslaan, stelt het hof van justitie dit lid in de gelegenheid daaromtrent zijn gevoelen kenbaar te maken.

Artikel 25.

1. De benoemde leden van de raad worden door het

hof van justitie bij met redenen omklede beschikking in de uitoefening van hun functie geschorst, ingeval zij:

- a. krachtens onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren;
 - b. onder curatele zijn gesteld;
 - c. zich in voorlopige hechtenis bevinden;
 - d. in een krankzinnigengesticht zijn opgenomen.
2. Het hof van justitie heft, op dezelfde wijze, de schorsing op, nadat de reden is vervallen, die daartoe aanleiding gaf.

Artikel 26

Van elk ontslag, elke schorsing of opheffing van schorsing doet het hof van justitie onverwijld mededeling aan de Gouverneur en aan de raad.

§ 2. Werkzaamheden.

Artikel 27.

De voorzitter van de raad regelt en verdeelt de werkzaamheden onder de leden.

Artikel 28.

1. De raad houdt zitting, beraadslaagt en beslist steeds met drie leden.
2. In het zelfde geding blijft bij de behandeling en beslissing zoveel mogelijk de samenstelling van de raad onveranderd.

3. Indien om enige reden wijziging van de samenstelling wenselijk of noodzakelijk is, wordt de zaak opnieuw ter zitting behandeld.

4. De voorzitter van de raad is bevoegd om, indien hij het voor de behandeling ener zaak nodig acht, een of meer leden boven het bepaalde getal als bijzittende leden aan te wijzen.

5. Deze bijzittende leden zijn bij de behandeling der zaak tegenwoordig, doch werken niet mede tot het nemen van de beslissing dan ter vervanging van de leden, het gewone aantal uitmakende, die verhinderd worden daaraan deel te nemen.

6. Van dit alles wordt in het proces-verbaal der zitting melding gemaakt.

Artikel 29.

1. Het is de voorzitter en leden van de raad verboden:

a. hetgeen zij, als zodanig te weten zijn gekomen verder bekend te maken dan voor de uitoefening van hun functie gevorderd wordt;

b. de gevoelens te openbaren, welke in raadkamer over aanhangige gedingen zijn geuit;

c. over een voor hen aanhangig geding of een geding, dat, naar zij weten of vermoeden, voor hen aanhangig zal worden, zich in te laten in enig onderhoud of gesprek met partijen of hun raadslieden of van deze enige bijzondere onderrichting, memorie of schriftuur aan te nemen.

2. De onder a. en b. van lid 1 omschreven verbodsbepalingen gelden ook voor de dienstdoende griffier.

Artikel 30. *Van 28. 1952 no. 621.*

Op bij landsbesluit houdende algemene maatregelen te bepalen voet kan aan de benoemde leden van de raad voor het bijwonen van bijeenkomsten van de raad een presentiegeld alsmede een vergoeding voor reis- en verblijfkosten worden toegekend.

Artikel 31.

Artikel 13 vindt ten deze overeenkomstige toepassing.

§ 3. Wraking, verschoning en uitsluiting.

Artikel 32.

Artikel 14 vindt ten deze overeenkomstige toepassing.

Artikel 33.

1. Indien de betrokkene de reden van wraking als juist erkent moet hij zich van de zaak onthouden.

2. Indien hij in de wraking niet berust, wordt zo spoedig mogelijk door drie leden daarover beslist, na verhoor doch buiten tegenwoordigheid en zonder medewerking van de betrokkene.

3. Het onderzoek der zaak wordt geschorst, totdat over de voorgestelde wraking is beslist, en, ingeval deze is toegestaan, totdat degene, te wiens aanzien zulks geschiedde, is vervangen.

Artikel 34.

Artikel 16 vindt ten deze overeenkomstige toepassing.

TITEL III.

Procedure op bezwaarschriften.

EERSTE HOOFDSTUK.

Gevoon geding in eerste aanleg.

Inleidende bepalingen.

Artikel 35.

1. Een bezwaarschrift kan worden ingediend ter zake dat beschikkingen, handelingen of weigeringen (om te beschikken of te handelen), ten aanzien van een ambtenaar als zodanig, zijn nagelaten betrekkingen of rechtverkrigenden door een administratief orgaan genomen, verlicht of uitgesproken, feitelijk of rechtens met de toepasselijke algemeen verbindende voorschriften strijden of dat bij het nemen, verrichten of uitspreken daarvan het administratief orgaan van zijn bevoegdheid kennelijk een ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor die bevoegdheid is gegeven.

2. Indien het bezwaar een disciplinaire strafoplegging betreft, kan het in elk geval ook worden ingediend ter zake dat er tussen de opgelegde straf en de gepleegde overtreding onevenredigheid bestaat.

3. Voor de toepassing van de beide voorafgaande leden worden de beschikkingen, handelingen of weigeringen, namens of in opdracht van een administratief orgaan bevoegdlijk genomen, verricht of uitgesproken, geacht genomen, verricht of uitgesproken te zijn door het orgaan, in welks opdracht of namens hetwelk gehandeld is.

4. Niet ontvankelijk is het bezwaar, in zover het gericht is tegen algemeen verbindende voorschriften.

5. Indien tegen beschikkingen, handelingen of weigeringen administratief beroep bestaat kan het in het eerste lid bedoelde bezwaarschrift alleen worden gericht tegen de in beroep genomen beslissingen. (P.B. 1971-132)
is de ambtenaar, nagelaten beschikking of de aangevallen de, die door de aangevallen beschikking of de aangevallen handeling of weigering rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen.

2. In het geding, ontstaan door het indienen van een bezwaarschrift, is:
klager, degene, die het bezwaarschrift heeft ingediend;
verweerder, het orgaan, tegen welks beschikking, handeling of weigering het bezwaar is gericht.

Artikel 37.

Gehuwde vrouwen oefenen geheel zelfstandig haar rechten uit.

Artikel 38.

1. Natuurlijke personen, onbekwaam om in rechte te staan, worden vertegenwoordigd door hun vertegenwoordigers naar burgerlijk recht.

2. Voor partijen, die niet zelf in rechte kunnen staan en zonder wettelijke vertegenwoordiger zijn, kan ambtenaar of op haar verzoek door de rechter in ambtenaren zaken een voorlopige vertegenwoordiger worden benoemd, die voor haar in rechte zal optreden totdat de wettelijke vertegenwoordiger opkomt. Hetzelfde kan geschieden, indien de verblijfplaats van de wettelijke vertegen-

woordiger onbekend of van de zetel van het gerecht verwijderd is.

Artikel 39.

1. Partijen of haar vertegenwoordigers procederen in persoon of bij gemachtigde.
2. Partijen of haar vertegenwoordigers kunnen zich bij het voeren van het geding bedienen van de bijstand van een raadsman.

Artikel 40.

1. Als gemachtigden of raadslieden kunnen alleen optreden in de Nederlandse Antillen woonplaats hebbende personen.
2. Vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden moeten, op vordering van de rechter hun bevoegdheid schriftelijk aantonen.
3. Ingeschreven praktizijns als gemachtigden of raadslieden optredende, zijn tot deze overlegging niet gehouden.
4. De rechter kan weigeren personen die niet als praktizijn zijn ingeschreven als gemachtigden of raadslieden toe te laten. De weigering geldt alleen voor de zaak waarin zij is uitgesproken. Tegen de weigering staat geen voorziening open.

Artikel 41.

1. Het bezwaarschrift wordt ingediend binnen dertig dagen na de dag, waarop de aangevallen beschikking of de aangevallen handeling of weigering genomen, verricht of uitgesproken is.

2. Een orgaan wordt geacht de weigering tot het nemen van een beschikking of het verrichten van een handeling te hebben uitgesproken, indien het binnen de daarvoor bepaalde tijd of, waar een tijdsbepaling ontbreekt, binnen redelijke tijd een verplichte beschikking niet genomen of een verplichte handeling niet verricht heeft. In dit geval loopt de termijn van dertig dagen van de dag, waarop de weigering geacht wordt te zijn uitgesproken.

3. Hij die bezwaar inbrengt na de hiervoor bepaalde termijn, wordt niet op grond daarvan niet-ontvankelijk verklaard, indien hij ten genoegen van de rechter aantoon, het bezwaar te hebben ingebracht binnen dertig dagen na de dag, waarop hij van de aangevallen beschikking, handeling of weigering redelijkerwijs heeft kunnen kennis dragen.

4. Voor zover een handeling strekt ter uitvoering van een beschikking, is het tegen de handeling gericht bezwaar niet ontvankelijk, indien niet tijdig tegen de beschikking bezwaar is ingebracht.

Artikel 42.

1. Een tegen een deel van de beschikking, handeling of weigering ingebracht bezwaar wordt geacht tegen de gehele beschikking, de gehele handeling of weigering gericht te zijn.
2. Het bezwaar heeft op zichzelf geen schorsende kracht.

Artikel 43

1. Het bezwaar wordt ingebracht door het inzenden van een bezwaarschrift aan het gerecht.
2. Bij het bezwaarschrift wordt ten minste een af-

schrift daarvan overgelegd, alsmede, indien het bezwaar gericht is tegen een beschikking of schriftelijke weigering, een gewaarmerkt afschrift daarvan.

§ 1. Aanvang van het geding.

Artikel 44.

Art. 2. 3. 1932 no. 63/.

1. Het bezwaarschrift houdt in:
 - a. de naam en de woonplaats van degene die bezwaar inbrengt, en, indien hij een vertegenwoordiger of gemachtigde heeft, ook van deze;
 - b. een duidelijke omschrijving van de beschikking, de handeling of weigering waartegen het bezwaar is gericht;
 - c. de gronden waarop het bezwaar berust;
 - d. een bepaalde vordering; in zover ter zake van de aangevallen handeling schadevergoeding gevorderd wordt, het bedrag.
2. In het bezwaarschrift moet door de klager tevens woonplaats gekozen worden binnen het grondgebied der Nederlandse Antillen.
3. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend door de klager of diens vertegenwoordiger of gemachtigde, doch kan, in de gevallen omschreven in artikel 9, lid 3, der Landsregeling worden ingediend door tussenkomst van de daarin bedoelde ambtenaren.
4. De in te dienen bezwaarschriften worden opgemaakt overeenkomstig het model vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.

Artikel 45.

De rechter wijst de inzender van een bezwaarschrift, die de voorschriften van de artikelen 43, tweede lid, of 44

niet in acht genomen heeft, op het gepleegde verzuim en nodigt hem uit, dit binnen een bepaalde termijn te herstellen.

Artikel 46.

1. Degene, die niet binnen de door de rechter ingevolge het voorgaande artikel bepaalde termijn het door hem gepleegde verzuim heeft hersteld, kan, zonder dat een nader onderzoek vereist is, in zijn bezwaar niet-ontvankelijk verklaard worden.
2. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken.

Artikel 47.

Indien het gepleegde verzuim is hersteld of de niet-ontvankelijkheid niet wordt uitgesproken, doet de rechter een afschrift van het bezwaarschrift aan de verweerder verzenden.

Artikel 48.

Indien meer partijen binnen de daarvoor bepaalde termijn bezwaar ingebracht hebben, worden haar bezwaren tegelijk behandeld en beslist.

Artikel 49.

Wordt van een bezwaarschrift niet een genoegzaam aantal afschriften ingezonden ter voldoening aan het voorschrift van artikel 47, dan worden de ontbrekende afschriften kosteloos door de griffier van het gerecht vervaardigd.

Artikel 50.

1. De rechter doet alle op het geding betrekking hebbende stukken of gewaarmerkte afschriften daarvan nederleggen ter kosteloze inzage van partijen, haar vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden.
2. Van de nederlegging en de daarvoor door de rechter aangewezen plaats geeft de griffier van het gerecht zo spoedig mogelijk aan partijen kennis. Zodanige kennisgeving behoeft tijdens het geding niet meer te geschieden, ook al worden andere stukken of bijlagen ter inzage nedergelegd.
3. Partijen, haar vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden kunnen op hun kosten van de processtukken afschrift nemen.
4. Voor zover nodig neemt de rechter maatregelen ter verzekering van de geheimhouding.

Artikel 51.

1. Verweerders kunnen naar aanleiding van ieder haar toegezonden bezwaarschrift binnen drie weken na de dagtekening van het bewijs van verzending bij de rechter een contra-memorij indienen.
2. De rechter kan deze termijn op verzoek van de betrokken partij verlengen.
3. Bij die contra-memorij worden een of meer afschriften overgelegd.
4. De griffier van het gerecht vergelijkt de contra-memorij met de overgelegde afschriften en tekent deze, desnoods na verbetering, voor copie conform.
5. Van de contra-memories doet de griffier van het gerecht zo spoedig mogelijk afschrift aan de andere partijen toekomen.

6. Is niet een voldoende aantal afschriften ontvangen, dan worden de ontbrekende afschriften kosteloos door de griffier van het gerecht vervaardigd.

Artikel 52.

1. Het administratief orgaan dat als verweerder optreedt, zendt tegelijk met de contra-memorij in artikel 51 bedoeld, althans uiterlijk binnen de termijn gesteld in het eerste lid van het vorige artikel, alle zich onder zijn bevestiging bevinden tot de zaak betrekkelijke stukken in ter griffie van het gerecht, met uitzondering alleen van de zodanige, tegen welker inzending het openbaar belang zich bepaaldelijk verzet. Ingezonden worden hetzij de oorspronkelijke stukken, hetzij gewaarmerkte afschriften. Op verzoek van de verweerder kan de rechter de in de eerste volzin vermelde termijn verlengen.
2. Voor zover nodig neemt de rechter maatregelen ter verzekering van de geheimhouding.
3. Ambtenaren als partij in een geding of in welke hoedanigheid ook ter zitting verschijnende of optredende alsmede het administratief orgaan of diens vertegenwoordiger, mogen mondeling noch schriftelijk mededeling doen uit of omtrent stukken, die ingevolge het bepaalde in het eerste lid niet mogen worden overgelegd.

Artikel 53.

1. De rechter is bevoegd aan het administratief orgaan hetwelk partij in het geding is en aan andere administratieve organen te vragen binnen een door hem te bepalen termijn schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende of te hunner beschikking staande stukken, voor zover deze laatste niet reeds onder artikel

52 vallen, en voorwerpen in te zenden. De stukken kunnen in gewaarmerkt afschrift worden ingezonden.

2. Indien het openbaar belang zulks bepaaldelijk vordert, kunnen de administratieve organen het verschaffen van bepaalde inlichtingen of de inzending van bepaalde stukken en voorwerpen weigeren.

3. Het tweede en het derde lid van artikel 52 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 54.

1. De rechter is bevoegd, voordat de behandeling ter openbare zitting aangevangen is, aan een of meer deskundigen op te dragen binnen een door hem te bepalen termijn schriftelijk van advies en verslag te dienen. Benoeming en beëdiging geschieden in raadkamer in tegenwoordigheid van de griffier. Van een en ander geeft de griffier aan partijen kennis.

2. Met het deskundig advies en verslag wordt gehandeld als ten aanzien van andere stukken is voorgeschreven.

Artikel 55.

1. Door de rechter worden dag, uur en plaats voor de behandeling ter openbare zitting vastgesteld en door de griffier bij aangetekende dienstbrief ter kennis van partijen gebracht.

2. Deze Dag wordt zodanig bepaald, dat de zitting niet wordt gehouden dan nadat de contra-memoriën zijn ingediend of de termijnen voor de indiening daarvan zijn verlopen en nadat gedurende ten minste zes dagen alle op het bezwaar betrekking hebbende stukken op de door de rech-

ter aangewezen plaats zijn nedergelegd ter kosteloze inzage van partijen.

§ 2. Getuigen en deskundigen.

„3. Indien een getuige buitenlands woonachtig is of verblijf houdt, is de rechter bevoegd om aan een door hem aangewezen autoriteit van het land zijner woon- of verblijfplaats of aan de Nederlandse consulaire ambtenaar, tot wiens ressort de woon- of verblijfplaats van die getuige behoort te verzoeken het verhoor te houden. Het proces-verbaal van dit getuigenverhoor heeft gelijke kracht als dat van de rechter in de Nederlandse Antillen. Bij een verzoek als in de vorige volzin bedoeld, zal de rechter voorts de buitenlandse autoriteit, dan wel de Nederlandse consulaire ambtenaar verzoeken om aan partijen tijdig bij aangetekende brief kennis te geven van dag, uur en plaats, waarop het verhoor zal worden gehouden, en tevens het tijdstip vaststellen, waarop de zaak weder ter zitting zal worden behandeld. Een verzoek als in dit lid bedoeld mag ook dadelijk worden uitgelokt zonder voorafgaande oproeping van de getuige.”

tens het voorgaande lid opgeroepen zijn of ter zitting zullen worden medegebracht, worden door de betrokken partijen ten minste drie dagen vóór de zitting schriftelijk aan de rechter en aan de tegenpartij medegedeeld.

3. Deurwaarders hebben voor de werkzaamheden, ingevolg de bepaling van het eerste lid door hen verricht, aanspraak op beloning ten laste van de partij welke hen in het werk heeft gesteld, overeenkomstig de bepalingen van het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken.

Artikel 58.

1. Ieder die in de loop van het geding, ingevolge de voorschriften van deze landsverordening, ambtshalve of door een partij schriftelijk als getuige of deskundige is opgeroepen, is verplicht aan die oproeping gevolg te geven.

2. Getuigen en deskundigen zijn verplicht in de gevallen bij deze landsverordening bepaald, de eed of belofte te doen en getuigenis af te leggen of hun diensten als deskundige te verlenen, een en ander behoudens geldige redenen van verschoning, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van strafvordering voor de Nederlandse Antillen.

Artikel 59.

1. Getuigen en deskundigen die ingevolge de voorschriften van deze landsverordening ambtshalve zijn opgeroepen of ambtshalve met een opdracht zijn belast, ontvangen uit 's Lands kas vergoeding overeenkomstig de bepalingen van het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken.

2. Getuigen en deskundigen die door de betrokken partij ter zitting zijn opgeroepen of aldaar zijn medegebracht, of in verband met een aanhangig geding met een opdracht zijn belast, ontvangen van de betrokken partij vergoeding overeenkomstig gemeld tarief. Afwijkende afspraken zijn niet verbindend.

3. Indien de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde personen tengevolge van ziekte of lichaamsgebreken in de noodzaak verkeren zich door een geleider te doen vergezellen of indien die personen de leeftijd van vijftien jaren nog niet hebben bereikt, is het in het eerste en tweede lid van dit artikel bepaalde op hun geleiders van

overeenkomstige toepassing. Degene die met de begroting is belast, beoordeelt of het geleide noodzakelijk was.

Artikel 60.

1. De rechter begroot de ingevolge artikel 59 verschuldigde vergoeding volgens de bepalingen van het tarief van gerechtskosten en salarissen in burgerlijke zaken.

2. De begroting is op de minuut uitvoerbaar overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voor de Nederlandse Antillen.

Artikel 61.

1. Bij de uitspraak beveelt de rechter, dat aan de partij, daarbij geheel of gedeeltelijk in het gelijk gesteld, de kosten gemaakt tot dagvaarding en schadeloosstelling van getuigen of deskundigen of tot het bijbrengen van enig schriftelijk advies van deskundigen, uit 's Lands kas geheel of gedeeltelijk zullen worden vergoed.

2. Met nodeloos gemaakte kosten wordt geen rekening gehouden.

3. Het bedrag der te vergoeden kosten wordt bij de uitspraak vastgesteld. Door de rechter wordt daarvoor, zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging afgegeven.

4. De voorgaande leden vinden overeenkomstige toepassing, indien een bezwaar wordt ingetrokken, omdat de administratie op de aangevallen beschikking of de aangevallen handeling of weigering is teruggekomen. De rechter bepaalt in dit geval op verzoek van degene die het bezwaar intrekt, bij afzonderlijke uitspraak het bedrag der vergoeding. Artikel 53 is van overeenkomstige toepassing.

§ 3. Openbare behandeling.

Artikel 62.

1. De zittingen zijn openbaar.
2. Niet verschijnen van partijen ter zitting heeft op de loop van het geding geen invloed. Tegen niet verschenen partijen wordt geen verstek verleend.
3. Om redenen, aan het openbaar belang, de openbare orde of de zedelijkheid ontleend, kan van de regel der openbaarheid worden afgeweken. Steeds wordt van deze regel afgeweken, indien een der partijen dit verzoekt, tenzij en voor zover de rechter de openbaarheid mocht wenselijk oordelen om redenen aan het algemeen belang ontleend.
4. Zodra een verzoek als in het vorig lid bedoeld wordt gedaan, wordt het publiek verwijderd en worden de deuren gesloten totdat de verzoeker zijn verlangen mondeling heeft toegelicht en aan de andere verschenen partijen de gelegenheid is gegeven van haar gevoelen te doen blijken. Op het verzoek wordt onmiddellijk beslist.

Artikel 63.

1. De zitting wordt door de rechter geopend, geleid en gesloten.
2. De rechter handhaaft de orde op de zitting. Hij is bevoegd daarbij de hulp der openbare burgerlijke of gewapende macht in te roepen.
3. Wordt op een zitting de stilte of orde verstoord of worden tekenen van goed- of afkeuring gegeven, dan kan de schuldige op last van de rechter worden verwijderd en, zo nodig, op diens last tot na afloop in bewaring worden gehouden.

Artikel 64.

Alle ter zitting voorkomende geschillen, betreffende de wijze van behandeling der zaak aldaar, worden door de rechter beslist.

Artikel 65.

1. Alle in de loop van het onderzoek op de zitting genomen beslissingen worden in het openbaar door de rechter uitgesproken.
2. Beslissingen, genomen na de beëindiging van het onderzoek op de zitting, worden door de rechter in het openbaar uitgesproken.
3. Een uitgesproken beslissing kan niet meer gewijzigd worden.

Artikel 66.

1. De griffier is steeds op de zitting aanwezig.
2. Van het verhandelde op de zitting wordt door hem een proces-verbaal opgemaakt, dat door hem met de rechter wordt ondertekend. De namen der verschenen partijen, tegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden worden in het proces-verbaal vermeld.
3. Verklaringen en verorderingen van een partij worden in het proces-verbaal vermeld.

Artikel 67.

Partijen en tegenwoordigers kunnen zich, behoudens in het geval voorzien in artikel 76, door een raadsman doen vergezellen, waar zij in het geding optreden.

Artikel 68.

1. De rechter doet het onderzoek een aanvang nemen door de partijen, haar vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden af te vragen hun namen, voornamen, beroepen en woonplaatsen. De verschenen partijen, vertegenwoordigers en gemachtigden worden door hem ondervraagd.

2. Het onderzoek wordt onafgebroken voortgezet, behoudens de gevallen waarin de landsverordening onderbreking toelaat.

Artikel 69.

1. De getuigen en deskundigen zullen zich zonder verlof van de rechter niet van een schriftelijk opstel mogen bedienen.

2. Zij geven vóór de aanvang van hun verhoor hun namen, voornamen, beroepen en woonplaatsen op, alsmede of zij echtgenoot, bloed- of aanverwant zijn van een der partijen en zo ja, in welke graad en doen, alvorens hun verklaringen af te leggen, in handen van de rechter de eed of de belofte: de getuigen, dat zij zullen zeggen de gehele waarheid en niets dan de waarheid; de deskundigen, dat zij verslag zullen doen naar hun geweten.

3. De rechter kan bevelen, dat bepaalde personen zullen worden gehoord zonder het afleggen van eed of belofte.

4. Zullen niet anders dan buiten ede kunnen worden gehoord:

- a. zij die de volle ouderdom van vijftien jaren niet hebben bereikt;
- b. zij, die wegens ziekelijke storing der verstandelijke vermogens onder curatele of op rechterlijke machti-

ging in bewaring zijn gesteld, al hebben zij bij tussenpozen het gebruik dier vermogens.

Artikel 70.

Ambtsshalve of op verzoek van een der partijen kan de rechter bevelen, dat de verklaring van een getuige, deskundige of partij in haar geheel in schrift zal worden gesteld en aan het proces-verbaal der zitting zal worden gehecht. Aan zodanig bevel wordt terstond gevolg gegeven, waarna het in schrift gestelde, met de aangebrachte wijzigingen en aanvullingen, aan de getuige, deskundige of partij wordt voorgelezen en door deze met de rechter en de griffier wordt ondertekend. Heeft de ondertekening niet plaats, dan wordt de reden daarvan vermeld.

Artikel 71.

1. Getuigen en deskundigen kunnen door de rechter en, door tussenkomst van de rechter, door partijen worden ondervraagd.

2. Vragen, door de rechter op verzoek van een der partijen of ambtsshalve gewraakt, hetzij als niet ter zake dienende, hetzij om andere te vermelden redenen, worden niet gedaan.

3. De volgorde waarin getuigen en deskundigen zullen worden gehoord, alsmede de met het oog op hun onbevangenheid op de zitting te nemen maatregelen, worden door de rechter bepaald.

4. De rechter kan bevelen, dat geen verder verhoor van getuigen of deskundigen zal plaats hebben, wanneer naar zijn oordeel door de reeds gehoorde getuigen en deskundigen de feiten voldoende tot klaarheid zijn gebracht.

5. Getuigen en deskundigen mogen zich niet verwij-

deren, dan nadat zij van de rechter daartoe verlof hebben bekomen.

6. De rechter kan bevelen, dat getuigen en deskundigen, die, hoewel wettelijk opgeroepen, niet zijn verschenen, door de openbare macht ter zitting worden gebracht om aan hun verplichting te voldoen.

Artikel 72.

1. De partijen kunnen elkander door tussenkomst van de rechter vragen stellen. Zij kunnen door de rechter worden ondervraagd.

2. Vragen, door de rechter op verzoek van een der partijen of ambtshalve gewraakt, hetzij als niet terzake dienende, hetzij om andere te vermelden redenen, worden niet gedaan.

Artikel 73.

Aan ieder der partijen wordt op haar verzoek door de rechter het woord verleend voor het uitoefenen der haar toegekende bevoegdheden.

Artikel 74.

1. De rechter kan bevelen dat een partij, een vertegenwoordiger of, voor wat een college betreft, een of meer met name te noemen leden daarvan, zal of zullen worden opgeroepen om op een bepaalde zitting in persoon te verschijnen tot het geven van inlichtingen. Geldt dit bevel een natuurlijk persoon, onbekwaam om in rechte te staan, dan houdt het tevens in, hetzij dat deze onbekwaame in persoon of bij zijn vertegenwoordiger, hetzij dat beiden zullen verschijnen.

2. De oproeping geschiedt door de griffier.

3. De opgeroepenen kunnen ook te zamen worden gehoord.

Artikel 75.

1. Indien zonder wettige verhinderings een ingevolge het vorig artikel opgeroepen persoon niet verschijnt of, verschenen zijnde, weigert te antwoorden, staat het de rechter vrij de gevolgtrekking te maken welke hem geraden voorkomt.

2. Het tweede en het derde lid van artikel 52 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 76.

De rechter kan, onder opgave van redenen, bij de ondervraging of het verhoor van een bepaalde persoon de tegenwoordigheid verbieden van gemachtigden, raadslieden of anderen, wier aanwezigheid hem ongewenst voorkomt.

Artikel 77.

De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een der partijen deskundigen met een werkzaamheid belasten.

Artikel 78.

1. De rechter kan ambtshalve of op verzoek van een der partijen het onderzoek schorsen tot het bij besluit tot schorsing vermeldde of tot een nader door hem vast te stellen tijdstip, in het een of andere geval voor een termijn drie maanden niet te boven gaande.

2. Indien het onderzoek is geschorst tot een nader door de rechter vast te stellen tijdstip, doet de griffier zodra mogelijk mededeling van dat tijdstip aan de partijen.

Artikel 79.

1. Voordat de behandeling der zaak op de zitting wordt gesloten heeft ieder der partijen het recht het woord te voeren. De rechter kan evenwel de pleidooien doen eindigen, wanneer naar zijn oordeel de zaak voldoende is toegeelicht.

2. Zodra het onderzoek op de zitting voltooid is, wordt dit door de rechter gesloten. Deze deelt vervolgens mede, wanneer uitspraak zal worden gedaan.

§ 4. Afstand van bezwaar; schorsing van het geding; voeging van zaken en splitsing.

Artikel 80.

1. De partij die bezwaar inbracht, kan bij schriftelijke ondertekende kennisgeving aan de rechter mededelen, dat het bezwaar wordt ingetrokken. Het derde lid van artikel 44 is op de ondertekening van de kennisgeving van overeenkomstige toepassing; niet ondertekening maakt de kennisgeving nietig.

2. Door de intrekking vervalt het bezwaar, tenzij zij geschiedde na aanvang van het onderzoek ter zitting en de rechter de voortzetting van het geding om redenen, aan het algemeen belang ontleend, wenselijk oordeelt.

3. Door overlijden of verandering van staat van een der partijen wordt het geding niet geschorst.

4. Bij het overlijden van de klager kunnen de ge-

zamenlijke erfgenamen een gemachtigde aanwijzen.

Artikel 81.

De rechter is bevoegd samenhangende zaken te voegen en gevoegde zaken te splitsen.

§ 5. Raadkamer.

Artikel 82.

De rechter beslist in raadkamer en grondt de beslissing uitsluitend op hetgeen op de zitting heeft plaats gehad en op die stukken, ten aanzien waarvan de voorschriften van de artikelen 50, eerste en tweede lid en 55, tweede lid, zijn toegepast.

Artikel 83.

1. Blijkt in raadkamer, dat het onderzoek niet volledig is geweest, dan kan de rechter bij met redenen omkleed bevel gelasten, dat op een daarbij aangewezen of nader door hem vast te stellen zitting het onderzoek wordt hervat.

2. Het bevel wijst aan de getuigen of deskundigen, van wie het verhoor en omschrijft de bescheiden, waarvan de behandeling op de zitting nodig wordt geacht.

3. De getuigen of deskundigen, wier verhoor is gelast, worden door de griffier opgeroepen.

4. Dag en uur waarop en plaats alwaar de zitting zal worden gehouden, worden door de griffier aan partijen medegedeeld. Deze dag wordt zodanig bepaald, dat de zitting niet wordt gehouden dan nadat gedurende ten minste zes dagen alle op het bezwaar betrekking hebben-

de stukken op de door de rechter aangewezen plaats zijn nedergelegd ter kosteloze inzage van partijen.

§ 6. Uitspraak.

Artikel 84.

1. De uitspraak van de rechter betreft de beschikkingen, handelingen of weigeringen (om te beschikken of te handelen), door de vorderingen der partijen aan zijn oordeel onderworpen.

2. De uitspraak geschiedt in het openbaar in tegenwoordigheid van de griffier.

3. Indien de rechter of de plaatsvervanger, die over de zaak geoordeeld heeft, tot de uitspraak op de zitting buiten staat is, geschiedt zij in het eerste geval door de plaatsvervanger en in het tweede geval door de rechter. Hiervan wordt in de uitspraak melding gemaakt.

Artikel 85.

Bij de uitspraak kan de aangevallen beschikking gewijzigd worden, ook ten nadele van degene die daartegen bezwaar inbracht.

Artikel 86.

1. De rechter kan enkel de aangevallen beschikkingen, handelingen en weigeringen nietig verklaren en, voor zoveel nodig, bepalen, dat het administratief orgaan zal doen of beschikken hetgeen het ingevolge wettelijke regeling doen of beschikken moet.

2. Betreft de te nemen beschikking een geldelijke

aanspraak, dan kan de rechter de beschikking zelf in zijn uitspraak vaststellen.

3. De rechter kan bovendien het orgaan welks handeling vernietigd wordt, tot vergoeding aan de ambtenaar veroordelen, indien er daartoe termen zijn en het bezwaarschrift een daartoe strekkende vordering inhoudt.

Artikel 87.

Om redenen van algemeen belang kan de rechter in zijn uitspraak hetzij bepalen, dat de nietigverklaring en de veroordeling eerst zullen werken van een bij de uitspraak bepaalde dag, hetzij de nietigheid voor gedekt verklaren. In die gevallen kan de rechter het lichaam, welks beschikking, handeling of weigering nietig wordt geacht, eveneens tot vergoeding aan de ambtenaar veroordelen.

Artikel 88.

1. De rechter stelt het bedrag der schadevergoeding, in de voorgaande artikelen bedoeld, bij de uitspraak vast.

2. De rechter geeft daarvoor, zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

3. Hij geeft ook, zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging af voor het bedrag, overeenkomstig artikel 86, tweede lid, vastgesteld.

Artikel 89.

De uitspraken zijn gedagtekend en behelzen:

a. de namen en woonplaatsen der partijen en van haar vertegenwoordigers en gemachtigden;

- b. de gronden der uitspraak, zo wat de daadzaken als wat het rechtspunt aangaat;
- c. een stellige beslissing;
- d. de naam van de rechter die over de zaak heeft gezeten.

Artikel 90.

De uitspraak wordt door de rechter die over de zaak geoordeeld heeft en de griffier ondertekend. Bij verandering van een van hen wordt de reden daarvan in de uitspraak vermeld.

Artikel 91.

- 1. In geen geval mag de uitspraak later dan drie weken na het sluiten van het onderzoek plaats hebben.
- 2. De uitspraak moet plaats hebben binnen drie maanden na het indienen van het bezwaarschrift bedoeld in artikel 43. De rechter kan ingeval van schorsing en hervatting van het onderzoek, alsmede wegens andere gewichtige redenen bij een met redenen omklede beschikking die termijn met ten hoogste drie maanden verlengen.
- 3. Indien binnen de in de vorige leden gestelde termijnen de einduitspraak niet heeft plaats gehad, vervalt de instantie.

§ 7. Afschrift en teruggave van stukken.

Artikel 92.

- 1. De griffier zendt aan partijen binnen drie dagen na de uitspraak een afschrift daarvan.

- 2. Partijen kunnen op haar kosten verdere afschriften van de uitspraak bekomen.

Artikel 93.

Zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, geeft de griffier de bescheiden van het geding, die zich onder zijn berusting bevinden, terug aan de rechthebbenden.

TWEDE HOOFDSTUK.

Enige bijzondere gedingen in eerste aanleg.

§ 1. Beslissing bij voorraad.

Artikel 94.

- 1. In alle gevallen, waarin een bezwaarschrift op grond van deze landsverordening kan worden ingediend, doch waarin, ter voorkoming van nadeel voor de ambtenaar, een onverwijlde voorziening wenselijk is, kan deze bij een met redenen omkleed verzoekschrift aan het gerecht in ambtenarenzaken een beslissing bij voorraad vragen. Met inachtname van de eisen van het openbaar belang doet de rechter zo spoedig mogelijk uitspraak.
- 2. Het verzoek mist schorsende kracht.
- 3. De rechter deelt zijn beslissing zo spoedig mogelijk mede aan de verzoeker en aan het orgaan welks beschikking, handeling of weigering is aangevallen. Hij kan beslissen, dat geen termen bestaan voor een uitspraak bij voorraad.
- 4. Tegen de uitspraak staat geen voorziening open. Zij heeft geen betekenis voor de beslissing in de hoofdzaak.

zaak. Zij vervalt, indien niet binnen acht dagen na de uitspraak een bezwaarschrift betreffende de hoofzaak bij het gerecht is ingediend.

5. De behandeling van het verzoekschrift en de uitspraak geschieden in raadkamer. De rechter is bevoegd partijen, getuigen en deskundigen te horen. De bepalingen omtrent het oproepen, medebrengen, ondervragen en horen van deze personen ter zitting van het gewoon geding vinden overeenkomstige toepassing.

§ 2. Bezwaar vóór disciplinaire strafoplegging.

Artikel 95.

1. Het bevoegd gezag dat tot strafoplegging wenst over te gaan, kan van zijn voornemen aan betrokkene kennis geven. De kennisgeving vermeldt de disciplinaire straf die het bevoegd gezag voornemens is op te leggen, benevens de gronden die het daarvoor meent te hebben.

2. De betrokkene kan gedurende veertien dagen na ontvangst der kennisgeving een bezwaarschrift inzenden bij het gerecht in ambtenarenzaken.

3. Het gerecht geeft van de inzending van het bezwaarschrift binnen drie dagen na ontvangst aan het bevoegd gezag kennis. De zaak wordt verder als gewoon bezwaar behandeld en het gerecht neemt in de plaats van het bevoegd gezag de beslissing, die naar zijn oordeel genomen behoort te worden.

4. Indien de betrokkene niet tijdig een bezwaarschrift inzendt, legt het bevoegd gezag de in de kennisgeving vermelde straf op. Bezwaar en beroep ingevolge deze landsverordening zijn dan uitgesloten.

§ 3. Bezwaar bij niet of niet volledig gevolg geven aan een veroordeling.

Artikel 96.

1. Indien aan een veroordeling, in zover zij niet op geld luidt, hetzij in eerste aanleg bij een onherroepelijk geworden beslissing, hetzij in hoger beroep uitgesproken, niet of niet volledig gevolg gegeven wordt, is de ambtenaar bevoegd deswege een bezwaarschrift bij het gerecht in te dienen.

2. Het bezwaar wordt voor wat de beslissing in eerste aanleg betreft, binnen zes maanden nadat zij onherroepelijk is geworden en, voor wat de beslissing in hoger beroep betreft, binnen zes maanden na de uitspraak ingediend.

3. Indien het bezwaar gegrond bevonden wordt, veroordeelt het gerecht het betrokken lichaam tot vergoeding en stelt, met inachtneming van alle omstandigheden, het bedrag der schadevergoeding bij de beslissing vast. De rechter geeft daarvoor, zodra de uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan, een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

TITEL IV.

EERSTE HOOFDSTUK.

Gewoon geding in hoger beroep.

Inleidende bepalingen.

Artikel 97.

1. Ieder der partijen is bevoegd tegen een door het

gerecht genomen met redenen omklede eindbeslissing als bedoeld in artikel 89 hoger beroep in te stellen.

2. Tegen uitspraken, die niet zijn eindbeslissingen, kan slechts tegelijk met het beroep tegen laatstbedoelde hoger beroep worden ingesteld.

3. Het hoger beroep schorst de beslissing waartegen het gericht is.

Artikel 98.

1. Het hoger beroep wordt ingesteld binnen dertig dagen na de dag van de uitspraak, indien de appelant in persoon of bij vertegenwoordiger dan wel gemachtigde bij de uitspraak tegenwoordig is geweest; en in de andere gevallen binnen dertig dagen na de dag van de toezending of de terhandstelling van een afschrift van de uitspraak, welke dag bij toezending aan de voet van het afschrift en bij terhandstelling op het ontvangstbewijs wordt vermeld.

2. Het hoger beroep wordt ingesteld door een beroepschrift aan de raad in te zenden ter griffie van die raad te Willemstad.

3. ~~Met uitzondering van de gevallen bedoeld in artikel 99, eerste lid, en artikel 133, eerste lid, moet bij het beroepschrift op straffe van niet-ontvankelijkheid worden overgelegd het bewijs, dat in 's lands kas een bedrag van tien gulden is gestort.~~

4. Het tegen een deel ener beslissing ingesteld beroep wordt geacht tegen de gehele beslissing gericht te zijn.

Artikel 99.

1. Indien zich het geval bedoeld in het derde lid van

artikel 91 voordeet, is de klager in eerste instantie bevoegd de oorspronkelijke klacht aan de raad voor te leggen binnen dertig dagen na het verstrijken van de termijn gesteld in het tweede lid van dat artikel.

2. De zaak wordt op de gewone wijze behandeld.

3. Tegen de uitspraak van de raad staat generlei voorziening open.

Artikel 100.

1. Bij het beroepschrift wordt tenminste een afschrift daarvan overgelegd.

2. ~~Behoudens het geval bedoeld in artikel 91 wordt daarenboven overgelegd een gewaarmerkt afschrift van de uitspraak waartegen het beroep is gericht.~~

3. De griffier tekent onverwijld de dag der ontvangst op het beroepschrift en de daarbij overgelegde afschriften aan.

4. Hij vergelijkt het beroepschrift met de overgelegde afschriften en tekent deze, desnoods na verbetering, voor copie conform.

Artikel 101.

1. Zij die in het geding in eerste aanleg partij geweest zijn, treden ook bij de behandeling in hoger beroep als zodanig op.

2. Bij overlijden van de klager in eerste aanleg treden de gezamenlijke erfgenamen als partij op.

Artikel 102.

In het geding in hoger beroep is appelant degene, die beroep heeft ingesteld en geïntimeerde de tegenpartij.

Artikel 103.

De artikelen 37, 38, 39, 40 en 67 vinden overeenkomstige toepassing.

§ 1. Aanvang van het geding en schriftelijke behandeling.

Artikel 104.

Art. 2.3. 1952 no. 65/

1. Het beroepschrift houdt in:
 - a. de naam en de woonplaats van degene die hoger beroep instelt en, indien hij een vertegenwoordiger of gemachtigde heeft, ook van deze;
 - b. een duidelijke omschrijving van de door het gerecht genomen, met redenen omklede beslissing, bedoeld in artikel 89;
 - c. de gronden waarop het hoger beroep berust;
 - d. een bepaalde vordering; in zover terzake van de aangevallen handeling schadevergoeding gevorderd wordt, het bedrag.
2. In het beroepschrift moet door de appellant tevens woonplaats gekozen worden binnen het grondgebied der Nederlandse Antillen.
3. Het beroepschrift moet zijn ondertekend door de appellant of diens vertegenwoordiger of gemachtigde, doch kan in de gevallen omschreven in artikel 9, lid 3, der Landsregeling worden ingediend door tussenkomst van de daarin bedoelde ambtenaren.
4. De in te dienen beroepschriften worden opgemaakt overeenkomstig het model vastgesteld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen.
5. In het geval bedoeld in het derde lid van artikel

91 is het in het eerste lid onder b. van dit artikel bepaalde niet van toepassing.

Artikel 105.

De voorzitter van de raad wijst de inzender van een beroepschrift, die de voorschriften van de artikelen 100, eerste en tweede lid, of 104 niet in acht genomen heeft, op het gepleegde verzuim en nodigt hem uit, dit binnen een bepaalde termijn te herstellen.

Artikel 106.

1. Degene, die niet binnen de door de voorzitter ingevoegde het voorgaande artikel bepaalde termijn het door hem gepleegde verzuim heeft hersteld, kan, zonder dat een nader onderzoek vereist is, door de raad in zijn beroep niet-ontvankelijk verklaard worden.
2. De beschikking wordt in het openbaar uitgesproken.

Artikel 107.

1. Is het hoger beroep kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond, dan kan, zonder dat een nader onderzoek door de raad vereist is, de voorzitter bij met redenen omklede beschikking het beroep niet-ontvankelijk of ongegrond verklaren.
2. De beschikking wordt door de voorzitter in het openbaar uitgesproken in tegenwoordigheid van de griffier.
3. De griffier zendt een afschrift van deze beschikking aan de inzender van het beroepschrift.

Artikel 108.

1. Tegen de beschikking in het vorige artikel vermeld kan de inzender van het beroepschrift, met inachtneming van de onderscheidingen in artikel 98, eerste lid, gemaakt binnen derig dagen na de dag van de uitspraak dan wel van de toezending of van de terhandstelling, schriftelijk verzet doen bij de raad.
2. De inzending van het verzet vindt plaats bij aangetekende brief. Artikel 4 vindt overeenkomstige toepassing.
3. De griffier tekent onverwijld de dag van ontvangst aan op het geschrift waarbij verzet wordt gedaan.
4. Tengevolge van dat verzet vervalt de beschikking, tenzij het verzet nietig of ongegrond wordt verklaard.
5. Het voorschrift van artikel 104 omtrent de ondertekening van het beroepschrift wordt daarbij in acht genomen. Niet nakoming daarvan maakt het verzet nietig.
6. Alvorens een verzet nietig te verklaren, stelt de raad degene die verzet heeft gedaan, in de gelegenheid binnen een bepaalde termijn het begane verzuim te herstellen.
7. Is de raad van oordeel, dat het beroep kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is, dan kan hij zonder nader onderzoek het verzet ongegrond verklaren, echter niet dan na degene die verzet heeft gedaan, in de gelegenheid te hebben gesteld te worden gehoord. Van tijd en plaats van het verhoor wordt de opposant ten minste veertien dagen tevoren kennisgegeven. Hij is niet verplicht te verschijnen.
8. De beschikking tot nietigverklaring of ongegrondverklaring van een verzet is met redenen omkleed.

Zij wordt in het openbaar uitgesproken. Het bepaalde in artikel 107, derde lid, is op die beschikking van toepassing. Een hogere voorziening staat daartegen niet open.

Artikel 109.

Indien gedurende de loop van het geding mocht blijken, dat de voorzitter verzuimd heeft artikel 105 toe te passen, herstelt de raad alsnog dat verzuim. Het geding wordt alsdan, zo nodig, teruggebracht in de staat, waarin het zich bevond op het oogenblik, dat de voorzitter artikel 105 had behoren toe te passen. De artikelen 105, 106, 107 en 108 vinden in dat geval overeenkomstige toepassing.

Artikel 110.

1. Wordt een ingesteld hoger beroep niet bij beschikking afgedaan, of is een beschikking ten gevolge van verzet vervallen, dan zendt de griffier zo spoedig mogelijk een afschrift van ieder beroepschrift aan de andere partijen.
2. In het in het eerste lid bedoelde geval doet de raad bovendien van het ingesteld beroep zo spoedig mogelijk mededeling aan het gerecht.
3. De griffier van het gerecht zendt binnen drie dagen na ontvangst van de in het tweede lid bedoelde mededeling afschriften van de stukken betreffende de aan gevallen beschikking in ter griffier van de raad.

Artikel 111.

De artikelen 48 en 49 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 112.

1. De raad doet alle op het geding betrekking hebbende stukken of gewaarmerkte afschriften daarvan ter griffie te Willemstad nederleggen ter kosteloze inzage van partijen, haar vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden.
2. Van de nederlegging geeft de griffier zo spoedig mogelijk aan partijen kennis. Zodanige kennisgeving behoeft tijdens het geding niet meer te geschieden, ook al worden andere stukken of bijlagen ter inzage nedergelegd.
3. Partijen, haar vertegenwoordigers, gemachtigden en raadslieden kunnen op hun kosten van de processtukken afschrift nemen.

Artikel 113.

1. Geintimeerden kunnen naar aanleiding van ieder haar toegezonden beroepschrift binnen drie weken na de dagtekening van het bewijs van verzending bij de raad een contra-memorïe indienen.
2. De voorzitter kan deze termijn op verzoek van de betrokken geintimeerde verlengen. De leden 3 tot en met 6 van artikel 51 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 114.

1. Het administratief orgaan dat als geintimeerde optreedt zendt tegelijk met de contra-memorïe in artikel 113 bedoeld, althans uiterlijk binnen de termijn gesteld in het eerste lid van het vorige artikel alle zich onder zijn berusting bevindende tot de zaak betreffelijke stukken, met uitzondering alleen van de zodanige tegen welker in-

zending het openbaar belang zich bepaaldelijk verzet, in ter griffie van de raad. Ingezonden worden hetzij de oorspronkelijke stukken, hetzij gewaarmerkte afschriften. Op verzoek van de betrokken geintimeerde kan de voorzitter van de raad de in de eerste volzin vermelde termijn verlengen.

2. Voor zover nodig neemt de voorzitter maatregelen ter verzekering van de geheimhouding.
3. Ambtenaren als partij in een geding of in welke hoedanigheid ook ter zitting verschijnende of optredende, mogen mondeling noch schriftelijk mededeling doen uit of omtrent stukken, die ingevolge het bepaalde in het eerste lid niet mogen worden overgelegd.

Artikel 115.

1. De voorzitter is bevoegd aan het administratief orgaan hetwelk partij in het geding is, en aan andere administratieve organen te vragen binnen een door hem te bepalen termijn schriftelijk inlichtingen te verschaffen en onder hen berustende of te hunner beschikking staande stukken, voor zover deze laatste niet reeds onder artikel 114 vallen, en voorwerpen in te zenden. De stukken kunnen in gewaarmerkt afschrift worden ingezonden.
2. Indien het openbaar belang zulks bepaaldelijk vordert, kunnen de administratieve organen het verschaffen van bepaalde inlichtingen of de inzending van bepaalde stukken en voorwerpen weigeren.
3. Het tweede en het derde lid van artikel 114 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 116.

De bevoegdheid omschreven in artikel 54 wordt door de voorzitter uitgeoefend.

Artikel 117.

Artikel 55 vindt overeenkomstige toepassing.

§ 2. Getuigen en deskundigen.

Artikel 118.

De artikelen 56, 57, 58, 59, 60 en 61 vinden overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat door de voorzitter worden uitgeoefend de bevoegdheden omschreven in artikel 60 en de tweede zin van het derde lid van artikel 61.

§ 3. Openbare behandeling.

Artikel 119.

In hoger beroep vinden de artikelen 62 tot en met 79 overeenkomstige toepassing met inachtneming van het bepaalde bij het volgend artikel.

Artikel 120.

1. De zitting wordt door de voorzitter geopend, geleid en gesloten. Hij handhaaft de orde op de zitting.
2. Het onderwerpen en het horen van partijen, getuigen en deskundigen, alsmede de beëdiging geschieden door de voorzitter. Hij stelt de overige leden van de raad in de gelegenheid bedoelde personen vragen te stellen.
3. Het stellen van vragen door een partij aan de tegenpartij, of aan getuigen en deskundigen geschiedt door tussenkomst van de voorzitter. Hij verleent partijen op haar verzoek het woord.

4. Alle beslissingen van de raad in de loop of na de beëindiging van het onderzoek worden door de voorzitter uitgesproken of ter zitting aan partijen medegedeeld.

5. Het proces-verbaal van het behandelde ter zitting wordt door de voorzitter en de griffier die op de zitting dienst gedaan heeft, ondertekend. Bij verhindering van een hunner wordt de reden daarvan in het proces-verbaal vermeld en wordt, voor zoveel de voorzitter betreft, het proces-verbaal ondertekend door een der leden die over de zaak gezeten hebben, naar rang van benoeming.

§ 4. Afstand van beroep; schorsing van het geding; voeging van zaken en splitsing.

Artikel 121.

In hoger beroep vinden de artikelen 80 en 81 overeenkomstige toepassing.

§ 5. Raadkamer.

Artikel 122.

1. De raad beraadslaagt en beslist in raadkamer en grondt de beslissing zowel op het onderzoek op de zitting in hoger beroep als op het onderzoek in eerste aanleg, zoals dit volgens het proces-verbaal der zitting heeft plaats gehad en op die stukken, ten aanzien waarvan de voorschriften van de artikelen 112 en 124, vierde lid, zijn toegepast.
2. De raad beslist zo spoedig mogelijk na het sluiten van het onderzoek.

Artikel 123.

1. In alle zaken zal de voorzitter hoofdelijk omvraag doen, beginnende bij het jongste lid.
2. Zelf brengt hij het laatst zijn advies uit.
3. Ieder lid is verplicht aan de stemming deel te nemen.
4. Een afwezig lid kan zijn advies niet door een der aanwezigen doen voordragen of het schriftelijk uitbrengen.
5. Alle beslissingen worden genomen bij meerderheid van stemmen.
6. Wanneer meer dan twee verschillende gevoelens zijn geuit, wordt beslist in de zin, die het meest overeenkomt met het gevoelen der meerderheid.

Artikel 124.

1. Blijkt tijdens de behandeling in raadkamer, dat het onderzoek niet volledig is geweest, dan kan de raad bij met redenen omkleed bevel gelasten, dat op een daarbij aangewezen of nader door de voorzitter vast te stellen zitting het onderzoek wordt hervat.
2. Het bevel wijst aan de getuigen of deskundigen, van wie het verhoor en omschrijft de beschelden, waarvan de behandeling op de zitting door de raad nodig wordt geacht.
3. De getuigen of deskundigen wier verhoor is gelast, worden door de griffier opgeroepen en ten aanzien van de beschelden in het bevel omschreven wordt gehareld overeenkomstig de artikelen 50, eerste en tweede lid en 55, tweede lid.
4. Van de dag, uur en plaats waarop de zitting zal worden gehouden geeft de griffier aan partijen kennis.

Deze dag wordt zodanig bepaald, dat de zitting niet wordt gehouden dan nadat gedurende tenminste zes dagen alle op het beroep betrekking hebbende stukken op de door de raad aangewezen plaats zijn nedergelegd ter kosteloze inzage van partijen.

§ 6. Uitspraak.

Artikel 125.

1. De uitspraak van de raad betreft de beschikkingen, handelingen of weigering (om te beschikken of te handelen), door de vorderingen der partijen aan zijn oordeel onderworpen.
2. De uitspraak geschiedt in het openbaar door de voorzitter of, bij diens verhinderd, door een der leden die over de zaak hebben geoordeeld, naar rang van benoeming. Hiervan wordt in de uitspraak melding gemaakt.

Artikel 126.

1. De raad bevestigt de uitspraak, hetzij met overneming, hetzij met verbetering van de gronden of doet, met gehele of gedeeltelijke vernietiging daarvan, hetgeen het gerecht had behoren te doen.
2. Bij de uitspraak kan de aangevallen beslissing gewijzigd worden, ook ten nadele van degene, die daartegen in beroep kwam.
3. In het geval bedoeld in het eerste lid van artikel 99 beslist de raad over de oorspronkelijke klacht.

Artikel 127.

1. Wanneer het gerecht de niet-ontvankelijkheid

van het bezwaar heeft uitgesproken en de raad deze uitspraak vernietigt met ontvankelijkverklaring van het bezwaar, wordt de zaak naar het gerecht teruggezonden om te worden hervat in de stand, waarin zij zich bevond.

2. De griffier van de raad zendt de processtukken, onder bijvoeging van een afschrift der beslissing, zo spoedig mogelijk in ter griffie van het gerecht.

3. De rechter bepaalt de dag, uur en plaats voor de behandeling.

4. De griffier geeft hiervan kennis aan de partijen.

Artikel 128.

1. De voorzitter geeft voor het bij de uitspraak vastgestelde bedrag der schadevergoeding een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

2. Hij geeft ook voor het bedrag der bij de uitspraak vastgestelde geldelijke aanspraak een bevelschrift van tenuitvoerlegging af.

Artikel 129.

De uitspraken zijn gedagtekend en behelzen:

- a. de namen en woonplaatsen der partijen en van haar vertegenwoordigers en gemachtigden;
- b. de gronden der uitspraak, zo wat de daadzaken als wat het rechtspunt aangaat;
- c. een stellige beslissing;
- d. de namen van hen die als voorzitter en als leden over de zaak hebben geoordeeld.

Artikel 130.

De uitspraak wordt door de voorzitter en de griffier

die in raadkamer tegenwoordig is geweest, ondertekend. Bij verhinderling van een hunner wordt de reden daarvan in de uitspraak vermeld en wordt, voor zoveel de voorzitter betreft, de uitspraak ondertekend door een der leden die over de zaak hebben geoordeeld, naar rang van benoeming.

Artikel 131.

In geen geval mag de uitspraak later dan drie weken na het sluiten van het onderzoek plaats hebben.

§ 7. Afschrift en teruggave van stukken.

Artikel 132.

De artikelen 92 en 93 vinden overeenkomstige toepassing.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Enige bijzondere gedingen in hoger beroep.

§ 1. Beroep vóór disciplinaire strafoplegging.

Artikel 133.

1. Indien, in het geval bij artikel 95 bedoeld, de betroukkene tijdig een bezwaarschrift heeft ingediend, is beroep van de beslissing van het gerecht toegelaten.

2. Het wordt als een gewoon beroep behandeld en de raad is bevoegd in plaats van het bevoegd gezag de beslissing te nemen, die naar zijn oordeel genomen behoort te worden.

§ 2. Beroep bij niet of niet volledig gevolg geven aan een veroordeling.

Artikel 134.

1. Indien, in het geval bij artikel 96 bedoeld, de betrokene tijdig een bezwaarschrift heeft ingediend, is beroep van de beslissing van het gerecht toegelaten.
2. Het wordt als een gewoon beroep behandeld. Artikel 96, derde lid, vindt overeenkomstige toepassing.

TITEL V.

Herziening.

Artikel 135.

1. Ieder die partij was in een geding, is bevoegd, binnen drie maanden nadat van enige omstandigheid als in het tweede lid bedoeld is gebleken, de herziening van een onherroepelijke of onherroepelijk geworden uitspraak te verzoeken.
2. Zij, wordt verzocht op grond, dat gebleken is van enige omstandigheid, die bij de behandeling van het bezwaar en/of het beroep aan het gerecht en/of de raad niet bekend was en die op zich zelf of in verband met andere feiten of omstandigheden ernstige twijfel doet ontstaan aan de juistheid van de uitspraak van het gerecht en/of de raad.
3. Van uitspraken, die niet zijn einduitspraken, kan de herziening slechts tegelijk met die van de einduitspraak worden verzocht.

Artikel 136.

1. De herziening wordt verzocht aan het gerecht of

de raad naar gelang het betreft een beslissing door het gerecht of door de raad genomen.

2. Het verzoek om herziening mist schorsende kracht.

Artikel 137.

Op de behandeling van een verzoek om herziening vinden de voorschriften omtrent de behandeling in eerste aanleg of in hoger beroep overeenkomstige toepassing. Tegen de uitspraak in herziening staat geen voorziening open.

TITEL VI.

Straf- en slotbepalingen.

Artikel 138.

1. Hij die als getuige of deskundige ingevolge de voorschriften van deze landsverordening opgeroepen of door een partij ter zitting medegebracht een der in deze landsverordening omschreven verplichtingen niet nakomt, wordt voor zover het Wetboek van Strafrecht voor de Nederlandse Antillen er niet in voorziet, gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste een honderd gulden.
2. De feiten worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 139.

Na artikel 374 van het Wetboek van Strafrecht voor de Nederlandse Antillen worden drie artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 374 bis. De ambtenaar die, met het oogmerk om in de uitoefening van een openbare dienst stremming te veroorzaken of te doen voortduren, nalaat of op wet-
tig gegeven last weigert werkzaamheden te verrichten, waartoe hij zich uitdrukkelijk of uit kracht van zijn ambt heeft verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Artikel 374 ter. Indien twee of meer personen tengevolge van samenspanning het misdrijf plegen in het vorig artikel omschreven, worden de schuldigen, zomede de leiders of aanleggers der samenspanning, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Artikel 374 quater. Indien het oogmerk bij artikel 374 bis omschreven wordt bereikt, wordt gevangenisstraf opgelegd:

in het geval van artikel 374 bis van ten hoogste een jaar;
in het geval van artikel 374 ter van ten hoogste vier jaren.

Artikel 140.

De bepalingen van deze landsverordening maken geen inbreuk op het voorschrift van artikel 13 van de Rechtelijke Organisatie. Bezwaar en beroep ingevolge deze landsverordening zijn voor zoveel gemeld artikel 13 aangaat uitgesloten.

Artikel 141.

Stukken opgemaakt ter voldoening aan bepalingen van deze landsverordening zijn vrij van zegel en worden, voor zover zulks vereist wordt, kosteloos geregistreerd.

Artikel 142.

1. Met afwijking in zoverre van het bepaalde in artikel 9, eerste lid, treedt de voor de eerste maal benoemde rechter-plaatsvervanger in ambtenarenzaken na drie jaren af.

2. Met afwijking in zoverre van het bepaalde in artikel 18, eerste lid treden een van de voor de eerste maal benoemde leden en een van de voor de eerste maal benoemde leden-plaatsvervangers van de raad van beroep, telkens door het lot aan te wijzen, na drie jaren af.

Artikel 143.

1. Deze landsverordening kan worden aangehaald als „Regeling Ambtenarenrechtspraak” met bijvoeging van het jaartal van het Publicatieblad, waarin zij is geplaatst.

2. Zij treedt in werking op een door de Gouverneur te bepalen tijdstip. *(12.1958-1972)*

Gegeven te Willemstad, de 4de September 1951.

STRUYCKEN.

Het lid van de Regeringsraad voor
Algemene Zaken, voor Landbouw,
Veeteelt en Visserij en voor de
Landswatervoorziening,
M. F. DA COSTA GOMEZ.

Het lid van de Regeringsraad voor
Justitie,
LAMPE.

Het lid van de Regeringsraad voor
Economische Zaken, en voor Ver-
keer en Vervoer,

CECIL L. DELVALLE.

Het lid van de Regeringsraad voor
Openbare Werken,

J. PAUW.

Het lid van de Regeringsraad voor
Financien,
PLANTZ.

Het lid van de Regeringsraad voor
de Openbare Gezondheid en voor
Sociale Zaken,

E. J. VAN ROMONDT.

Het lid van de Regeringsraad voor
Onderwijs en Volksontwikkeling,
J. H. SPROCKEL.

Uitgegeven de 12de September 1911
Het lid van de Regeringsraad

voor Algemene Zaken,

M. F. DA COSTA GOMEZ.

**STATEN VAN DE
NEDERLANDSE ANTILLEN**

ZITTINGSJAAR 1950—1951-44.

*Landsverordening, houdende regelen van
procesrechtelijke aard betreffende de
rechtstoestand van de ambtenaren.*

MEMORIE VAN TOELICHTING.

No. 3.

Grondslagen.

Ingevolge het derde lid van artikel 30 van de Landsregeling van de Nederlandse Antillen moeten bij landsverordening regelen betreffende de rechtstoestand van de landsdienaren gesteld worden. De in dat artikel bedoelde regelen zijn van tweeërlei aard, n.l. van materiele en van formele (procesrechterlijke) aard. Er bestaan verschillende materieelrechterlijke bepalingen, als voorschriften betreffende bezoldiging, wachtgeld, diensttijden, verlof, pensioen enz. Het herzien en aanvullen van de materieelrechtelijke bepalingen, alsmede het openen van de mogelijkheid van inhouding, korting, beslag, overdracht en inpandgeving van bezoldigingen en pensioenen zal geruime tijd vorderen. Om die reden is er de voorkeur aan gegeven de procesrechtelijke bepalingen in een ontwerp-landsverordening op te nemen en het indienen daarvan niet uit te stellen tot het materiele gedeelte gereed is. Dit komt tot uiting in het opschrift en de overweging van het ontwerp, waarin er sprake is van regelen van procesrechtelijke aard. Mochten te zijner tijd ook materieelrechtelijke bepalingen in dezelfde landsverordening opgenomen worden, dan zal uiteraard de beperking uit het opschrift en de overweging worden verwijderd.

Alhoewel de Landsregeling uitsluitend over landsdienaren, d.w.z. ambtenaren in dienst van de Nederlandse Antillen, handelt, worden in het onderhavige ontwerp ook ambtenaren betrokken die na de tot standkoming van de Eilandenregeling door de verschillende eilanden in hun dienst benoemd zullen worden, aangezien ook bij hen het publiekrechtelijk karakter der ambtenaarsverhouding op de voorgrond treedt. Dit kan te gemakkelijker geschieden omdat het ontwerp slechts het procesrecht regelt.

Het ontwerp beperkt zich tot personen die op een of meer danwel op al de eilanden werkzaam zullen zijn, zodat het niet van toepassing is op personen die buiten het gebiedsdeel een publiekrechtelijke taak hebben te vervullen. Voorts sluit het uitdrukkelijk militairen uit, wier positie in menig opzicht anders is, alsmede de leden van de Regeeringsraad en die ambtenaren, welke voor hun leven worden aangesteld. De uitdrukking „openbare dienst” in de definitie voorkomende, geeft te kennen, dat de betrokkene een openbare publiekrechtelijke functie moet bekleden, een openbare betrekking waarin hij een deel van de taak van

het publiekrechtelijk lichaam verricht. Bedienaren van godsdiensten en godsdienstleraren vallen buiten deze landsverordening, omdat hun werkzaamheden geen deel uitmaken van de op de publiekrechtelijke lichamen rustende taak. De aard der functie beslist.

Echter omvat het begrip „openbare dienst” wel diensten en bedrijven die door de Nederlandse Antillen of de openbare d.w.z. publiekrechtelijke lichamen beheerd worden, als de telefoon, waterleiding, radio-telegrafie enz. Indien evenwel de betrokken personen werken voor een naamloze vennootschap of onderneming, die door de Nederlandse Antillen of een eiland, al dan niet met particulieren, is opgericht of wordt beheerd, zijn zij niet door de drager van het openbaar gezag benoemd, aangezien aan een naamloze vennootschap geen openbaar gezag toekomt, onverschillig door wie zij opgericht is. Onderwijzers bij het bijzonder onderwijs vallen niet onder deze landsverordening en evenmin personen met wie de overheid arbeidsovereenkomsten volgens het Burgerlijk recht heeft gesloten; hun aanspraken tegen de overheid verwijst artikel 130 van de Landsregeling als private rechten bij uitsluiting naar de burgerlijke rechter. Notarissen zijn volgens artikel 1 van het Reglement op het Notarisambt ambtenaren, doch hun rechtstoestand is afzonderlijk geregeld. Een belangrijke uitbreiding krijgt het begrip ambtenaar door er gewezen ambtenaren onder te betrekken, wier rechten ook door erfgenamen kunnen worden uitgeoefend en op deze wijze beschermd worden.

De aangelegenheid moet de ambtenaar als zodanig raken, in de hoedanigheid van ambtenaar; zij moet betreffen de betrekking die door het publieke recht wordt beheerst. De actie richt zich uitsluitend tegen een administratief orgaan, derhalve niet tegen de wetgever of de rechterlijke macht en evenmin tegen personen belast met de uitoefening van militair gezag of opsporing van strafbare feiten. Zij kan drieërlei grondslag hebben n.l. een beschikking, een handeling of een weigering om te beschikken of te handelen. Rechtstreeks moet de ambtenaar in zijn belang worden getroffen. Het passeren van een ambtenaar kan ook voor andere ambtenaren gevolgen hebben; maar deze laatsten zullen niet kunnen optreden. Het moet voorts betreffen een beschikking enz. die feitelijk of rechtens met de toepasselijke algemene voorschriften strijdt of waarbij het administratief orgaan van zijn bevoegdheid kennelijk een ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden waarvoor die bevoegdheid is gegeven. Dit laatste betreft beschikkingen die naar de letter wettig schijnen, maar het naar de geest niet zijn, het zogenaamde *detournement de pouvoir*, waarbij een onredelijk of onoorbaar motief heeft voorgezeten of kennelijk een ander doel is nagestreefd dan de behartiging van de belangen van de dienst en de goede gang van zaken. Belang omvat niet alleen financieel of materieel belang, maar ook ideëel belang zonder dat er enig geldelijk nadeel mee gepaard gaat. Inzake disciplinaire

strafoplegging moet de toe te passen maatregel evenredig zijn aan de gepleegde overtreding; de controle strekt zich derhalve uit over de vraag of, waar er termen zijn om in te grijpen, de administratie de grenzen niet heeft overschreden. Voor handelingen die namens of in opdracht van een administratief orgaan verricht zijn, is het orgaan in het algemeen verantwoordelijk als de ambtenaar iets verricht heeft wat binnen de kring van zijn bevoegdheid ligt.

Een algemeen verbindende regeling als zodanig kan niet het onderwerp van een geding zijn; het optreden van de administratie moet voor de betrokkene een publiekrechtelijk rechtsgevolg te weeg brengen, voordat hij de ambtenarenrechter kan adiëren, waarbij ook de algemene regeling (mits geen landsverordening zijnde) wordt beoordeeld. Evenmin kan een advies, mededeling of bekendmaking het voorwerp van een onderzoek uitmaken, zolang er geen uitvoeringsraad is die daarop berust en aanleiding geeft tot klachten. De ambtenaar wordt niet alleen beschermd tegen daden, maar ook tegen verzuim, nalatigheid, achterwege blijven van handelingen of beschikkingen, opzettelijk of uit zorgeloosheid. De regeling dekt derhalve evenzeer feitelijk ingrijpen als omissies.

De gehele rechtsbetrekking tussen overheid en ambtenaren wordt als publiekrechtelijke beschouwd. Dit brengt met zich mee, dat in afwijking van de ruime interpretatie van artikel 1 der Rechterlijke Organisatie, geschillen die tussen overheid en ambtenaren mochten rijzen, in den vervolge voor de ambtenarenrechter moeten worden gebracht. Voor wat de ambtenaar als zodanig betreft, is de burgerlijke rechter uitgeschakeld.

Wie tegen een handeling opkomt die ter uitvoering van een beschikking strekt, moet zich ook tegen de beschikking zelf richten; bezwaar tegen een gedeelte van een beschikking enz. ingebracht, wordt geacht tegen de gehele beschikking enz. gericht te zijn. De uitvoeringshandeling kan niet losgemaakt worden van de beschikking waarvan zij een uitvloeisel is; en de onderdelen van een handeling staan niet onafhankelijk van elkaar.

Op het voetspoor van de Nederlandse Ambtenarenwet 1929 die bij het samenstellen van dit ontwerp als leidraad heeft gediend, worden er twee instanties, onderscheidelijk het gerecht in ambtenarenzaken en de raad van beroep in ambtenarenzaken, in het leven geroepen om over klachten van ambtenaren te oordelen, doch in overeenstemming met onze Rechterlijke Organisatie en wegens het beperkte aantal daarvoor in aanmerking komende personen is de eerste aanleg gedacht als een alleensprekende rechter (een lid van het hof van justitie als lid en een ander als plaatsvervanger) en het hoger beroep in handen van een college bestaande uit de president van het hof of degene die in zijn plaats optreedt, als ambtshalve lid tevens voorzitter, en twee door de Gouverneur benoemde ingezetenen, als leden benevens drie plaatsvervangers. Beide instanties zijn te Willemstad gevestigd, maar houden op alle eilanden zit-

ting. Met uitzondering van de voorzitter van het hof en diens vervanger, die qualitate qua optreden, worden alle met rechtspraak belaste personen voor zes jaren benoemd met mogelijkheid van herbenoeming. Evenals zulks bij leden van de rechterlijke macht het geval is, bevat ook dit ontwerp waarborgen voor de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtspraak, voor het hoog houden van het ambt en kent het uitsluiting wegens wraking en verschoning van personen die aan de behandeling van een bepaalde zaak deelnemen. De benoeming van actief dienende of op nonactiviteit gestelde ambtenaren of hun echtgenoten, alsook van hen die deel van het bestuur zijn of in dienst zijn van een vereniging van ambtenaren is niet goed overeen te brengen met de grondgedachte van rechtspraak door buiten de partijen staande personen. T.a.v. gewezen ambtenaren geldt dit bezwaar uiteraard niet. De keuze is gevallen op voor het leven benoemde leden van de rechterlijke macht en voor wat benoemde leden en plaatsvervangers in hoger beroep betreft, op personen buiten de ambtenaarskringen, mannen en vrouwen, die geacht kunnen worden op de hoogte te zijn van de aan de orde komende aangelegenheden en voor wie er enkele eisen worden gesteld. Teneinde de onafhankelijkheid ten opzichte van in de Nederlandse Antillen gevestigde organen te accentueren, zou het de voorkeur verdienen, dat de benoeming en het ontslag door de Kroon geschieden alsook dat cassatie bij schending of verkeerde toepassing der wet werd ingevoerd; dergelijke bepalingen kunnen echter niet in een landsverordening opgenomen worden.

De raad houdt zitting, beraadslaagt en beslist steeds met drie leden. Reis- en verblijfkosten en, voor wat de benoemde leden van de raad betreft presentiegelden, kunnen ook worden toegekend. Zowel in eerste aanleg als in hoger beroep is er voor gewaakt, dat geen beslissing genomen wordt door iemand die de behandeling der zaak niet meegemaakt of bijgewoond heeft. Aan de griffie van het gerecht in eerste aanleg en van het hof zijn de analoge werkzaamheden bij het gerecht in Ambtenarenzaken en bij de raad opgedragen.

Procedure.

Voor het indienen van een bezwaarschrift is een termijn van dertig dagen toegestaan, aanvangende de dag na het plaats hebben van het feit dat er aanleiding toe gegeven heeft of de dag nadat de klager er redelijkerwijs van heeft kunnen kennis dragen. Het bezwaarschrift heeft geen schorsende kracht. Een weigering kan zijn uitdrukkelijk of door het laten verstrijken van de tijd voor het nemen der beslissing of het verrichten der handeling; in beide gevallen staat het uitgangspunt vast. Doch waar een vaste datum ontbreekt, moet worden nagegaan of de administratie een redelijke tijd heeft laten voorbijgaan, wat het gerecht en in hoogste instantie de raad moet uitmaken. Tenzij uit de omschrijving in het desbetreffend artikel het

tegendeel blijkt, zijn de termijnen als vrije dagen bedoeld; d.w.z. dat de dag waarop het feit plaats heeft gehad en de dag waarop de desbetreffende handeling moet worden verricht, er niet onder begrepen zijn. Indien de laatste dag van een termijn op een Zon- of andere wettelijke feestdag valt, wordt de termijn verlengd tot en met de eerstvolgende werkdag. Hoe kennisgevingen, oproepingen en toezending van stukken moet plaats hebben, is, om herhalingen te voorkomen, in een artikel samengevat.

Het geding in eerste aanleg vangt aan door het indienen van het bezwaarschrift. De verplichte inhoud daarvan is tot het noodzakelijke beperkt gehouden en ter vergemakkelijking zal bij landsbesluit houdende algemene maatregelen, een model vastgesteld worden. Het geding kan worden gevoerd door de partij zelf, dan wel door haar vertegenwoordiger of gemachtigde. Een vertegenwoordiger moet optreden, als een college of een minderjarige partij is; bij afwezigheid of ontstentenis van de vertegenwoordiger kan de rechter in ambtenarenzaken er tijdelijk in voorzien. De processuele rechtstoestand van de gehuwde vrouw is in die zin geregeld, dat zij geheel zelfstandig haar rechten uitoefent; zonder bijstand of machtiging van haar man dient zij een bezwaarschrift in en behartigt zij haar belangen in het geding. Partijen en vertegenwoordigers kunnen zich ook van de bijstand van een raadsman bedienen of door deze doen vergezellen. Voor de goede orde en ter verzekering van een behoorlijke behandeling der zaak, moeten vertegenwoordigers en, met uitzondering voor wat betreft ingeschreven praktizijns, ook gemachtigden en raadslieden op vordering van de rechter schriftelijk hun bevoegdheid aantonen, terwijl de rechter kan weigeren personen die niet als praktizijn zijn ingeschreven, als gemachtigden of raadslieden toe te laten. De weigering heeft slechts betrekking op een bepaalde zaak, doch kan berusten op gronden en ervaringen van buiten het betrokken geding.

Het algemeen belang is ten eerste bij ambtenarenkwesties betrokken en daarom is er geen sprake van verstek verlenen en is de rechter de bevoegdheid gegeven te bevelen, dat de partij of een of meer leden van een college in persoon zullen verschijnen om inlichtingen te geven. Verschijnt de betrokken persoon zonder wettige verhindering niet of weigert hij te antwoorden, dan staat het de rechter vrij de gevolgtrekking te maken welke hem geraden voorkomt. Een uitzondering is echter gemaakt voor wat betreft mededelingen uit stukken tegen welker openbaarmaking het openbaar belang zich bepaaldelijk verzet en welker inzending door het administratief orgaan is geweigerd. Het divulgieren van bepaalde geheimen zou het algemeen belang nog groter schade kunnen toebrengen. Het gevolg van het niet overleggen dier stukken en het niet geven dier inlichtingen is, dat die stukken niet geacht mogen worden te bestaan en daarop niet ten bezware van de ambtenaar mag worden gelet, want de uitspraak van de rechter mag uitsluitend gegrond zijn op hetgeen ter zitting

heeft plaats gehad en op de stukken die door partijen zijn ingediend of door de rechter aan het administratief orgaan dat partij is en aan andere administratieve organen zijn opgevraagd en ter kosteloze inzage van partijen op de door de rechter aangewezen en aan partijen opgegeven plaats zijn neergelegd. Andere gevolgen van het stelsel dat het om de objectieve waarheid te doen is, openbaren zich in de bepaling, dat niet verschijning van de klager geen invloed op het geding heeft en de instantie daardoor niet vervalt, alsmede dat de klager wel is waar het bezwaar kan intrekken, maar dat, indien zulks na de aanvang van het onderzoek ter zitting geschiedt, de rechter voortzetting van het geding om redenen aan het algemeen belang ontleend, wenselijk kan oordelen. Door verandering van staat van een der partijen wordt het geding niet geschorst, evenmin bij overlijden van de klager, in welk geval de gezamenlijke erfgenamen een gemachtigde kunnen aanwijzen.

Bezwaarschriften die niet aan de gestelde eisen voldoen, kunnen, op mededeling van het gerecht, nog hersteld worden; doet de aanklager het niet binnen de bepaalde termijn, dan kan hij zonder nader onderzoek niet-ontvankelijk verklaard worden. Bezwaren van meerdere klagers kunnen tegelijk behandeld worden; de rechter kan ook samenhangende zaken voegen en gevoegde zaken splitsen.

Vóór de behandeling ter zitting kan de rechter zich schriftelijk door deskundigen doen voorlichten; in ambtenarengeschillen is de rechter niet lijdelijk, doch treedt onafhankelijk van partijen op. Het deskundigenrapport wordt ter kosteloze inzage neergelegd.

Op last van de rechter zendt de griffier een afschrift van het bezwaarschrift aan de verweerder, die drie weken de tijd heeft om een contra-memorie in te dienen, met mogelijkheid van verlenging van die termijn. Het betrokken administratief orgaan — en ook dit is een gevolg van het publiekrechtelijk karakter van het geding — zendt alle zich onder zijn berusting bevindende tot de zaak betrekkelijke stukken in, behalve de stukken, tegen welker inzending het openbaar belang zich bepaaldelijk verzet. Het bezwaarschrift en de contra-memorie met de bijlagen maken de schriftelijke behandeling uit. Dit is de eerste fase van het geding. Nadat alle ingekomen stukken ten minste zes vrije dagen ter kosteloze inzage van partijen hebben gelegen, mag pas de zaak op de openbare zitting behandeld worden. Het geval kan zich voordoen, dat het over te leggen stuk een deel van een register of van een geheel is, waaruit het niet kan worden verwijderd. De rechter moet dan maatregelen nemen dat de persoon die recht op inzage van het desbetreffend stuk heeft, niet tevens van andere, niet voor hem bestemde documenten kennis neemt. De geheimhouding van deze documenten moet verzekerd zijn. Van dag, uur en plaats van de behandeling geeft de griffier de partijen bij dienstbrief kennis.

De bepalingen betreffende de behandeling op de openbare zitting en betreffende getuigen en deskundigen

wijken in menig opzicht af van de desbetreffende voorschriften voor de procedure volgens onze Rechtsvordering. De meeste spreken voor zich zelf en behoeven geen nadere toelichting. De rechter heeft een leidende rol bij het onderzoek. Hij mag daarom partijen ondervragen en ambtshalve getuigen en deskundigen doen oproepen. Het Wetboek van Strafrecht bedreigt straffen tegen personen, die, wettelijk als getuigen of deskundigen opgeroepen, zonder wettige redenen wegblijven of verschenen zijnde de hun bij de wet opgelegde verplichtingen niet nakomen. De onderhavige landsverordening bevat een aanvullende bepaling, voor zover dat wetboek er niet in voorziet. De getuigen en deskundigen die niet ambtshalve zijn opgeroepen, mogen van de betrokken partij geen andere of meerdere vergoeding ontvangen dan volgens het wettelijk tarief. Indien een partij gedeeltelijk in het gelijk gesteld wordt of de administratie de aangevallen beschikking enz. alsnog intrekt, krijgt de betrokkene de gemaakte kosten uit 's Lands kas vergoed, voor zover de rechter althans niet de kosten als nodeloos gemaakt beschouwt. De rechter kan het onderzoek schorsen of het na de sluiting hervatten; in deze twee gevallen, alsook wegens andere gewichtige redenen, mag de termijn voor de uitspraak welke anders binnen drie maanden na de indiening van het bezwaarschrift moet plaats hebben, met nog drie maanden worden verlengd. Bij niet inachtneming van deze termijnen vervalt de instantie en is de klager bevoegd de raad van beroep de oorspronkelijke klacht binnen dertig dagen na de voor de uitspraak in eerste instantie bepaalde termijn voor te leggen.

In zijn uitspraak kan de ambtenarenrechter niet de plaats van het administratief orgaan innemen, behalve wanneer het betreft geldelijke aanspraken. Bij wijziging van de beschikking (ook ten nadele van degene die bezwaar inbracht) of bij nietigverklaring van de aangevallen beschikking, handeling of weigering, kan de ambtenarenrechter desnoods verklaren hoe het moet zijn, maar de ambtenaar moet afwachten wat de administratie doet. De ambtenarenrechter zou anders de taak van de uitvoerende macht gaan verrichten, zonder de verantwoordelijkheid van dit orgaan over te nemen en te dragen. Bovendien zou de ambtenarenrechter zelf in botsing kunnen komen met de Landsregeling, waarin aangegeven is door welke organen de uitvoerende macht uitgeoefend wordt. Het betrokken orgaan zou er de voorkeur aan kunnen geven een schadevergoeding te betalen. Om deze redenen is de ambtenaar de bevoegdheid toegekend om, indien de administratie geen of geen volledig gevolg aan een niet op geld luidende veroordeling geeft, een bezwaarschrift in te dienen waarop de ambtenarenrechter, met inachtneming van alle omstandigheden, de vergoeding vaststelt en een dwangschrift uitvaardigt. In bepaalde gevallen zou de vernietiging van een beschikking, handeling of weigering reeds plaats gehad hebbende feiten of teweeg gebrachte gevolgen onmogelijk of zeer moeilijk ongedaan kunnen maken; andere nietig-

heden zouden daarvan het gevolg zijn. Daarom is de rechter de bevoegdheid geschonken te bepalen, dat de nietigheid eerst van een bepaalde dag zal werken of wel voor gedeekt moet worden gehouden, als wanneer tevens een schadevergoeding vastgesteld en een dwangbevel uitgevaardigd kan worden. In ambtenarenzaken is de rechter geheel vrij in de beoordeling der bewijsmiddelen, schrifturen dan wel getuigenissen. Hij is niet gebonden aan bepaalde bewijsmiddelen.

In geen geval mag de uitspraak later dan drie weken na het sluiten van het onderzoek plaats hebben; derhalve uiterlijk op de een en twintigste dag na de sluiting. Dit is een uitzondering op de regel dat de termijnen als vrije dagen bedoeld zijn.

Is in eerste instantie het administratief orgaan steeds verweerder, in hoger beroep kan het naargelang van omstandigheden, appellant of geintimeerde zijn. De raad wordt geadieerd door een beroepschrift binnen dertig dagen na de dag waarop de beslissing van het gerecht ter kennis van de betrokkene is gebracht. Een bedrag van tien gulden moet bij het appelleren in 'Lands kas worden gestort, behalve bij verval van de instantie en bij beroep vóór strafoplegging (waarover hierna). De storting is deels griffierecht deels een waarborg tegen lichtvaardige beroepen.

In hoger beroep vinden de meeste bepalingen van de eerste aanleg toepassing, met dien verstande, dat de voorzitter verschillende bevoegdheden toekomen die als regel door slechts één persoon kunnen worden uitgeoefend. De voorzitter vestigt de aandacht van appellant op verzuimen die kunnen worden hersteld; voor zover de voorzitter zulks nagelaten mocht hebben, moet de raad de appellant er alsnog op wijzen. Ter bespoediging van de zaak en ter voorkoming van toepassing van bepalingen die dan vrijwel uitsluitend formele betekenis hebben, mag de voorzitter, als het beroep kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond is, het zonder nader onderzoek door de raad bij een in het openbaar uitgesproken beschikking afdoen. De betrokken partij kan in verzet komen, in welk geval de raad, indien het verzet nietig moet worden verklaard, de opposant alsnog in de gelegenheid moet stellen binnen een bepaalde termijn het verzuim te herstellen. Indien de raad de mening van de voorzitter deelt, dat het beroep niet ontvankelijk of ongegrond is, is een nader onderzoek niet vereist, doch wordt de opposant in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.

De raadkamer vertoont de kenmerken van collegiale rechtspraak en van mondelinge gedachtenwisseling. De behandeling in raadkamer staat tegenover de behandeling ter openbare zitting. De beslissing is mede gegrond op het proces-verbaal van het onderzoek in eerste aanleg. Heeft het gerecht de niet-ontvankelijkheid uitgesproken en vernietigt de raad de uitspraak met ontvankelijkverklaring van het bezwaar, dan wordt de zaak naar het gerecht te-

ruggewezen om te worden hervat in de stand waarin zij zich bevond. De stukken van het geding worden teruggegeven aan de rechthebbenden; door de griffier van het gerecht, als er geen hoger beroep is aangetekend; en door de griffier van de raad na de uitspraak in beroep.

Bijzondere voorzieningen.

Van een bezwaarschrift in geval de administratie geen of geen voldoende gevolg geeft aan een niet op geld luidende veroordeling, is reeds melding gemaakt.

Indien de betrokkene tijdig het bezwaarschrift heeft ingediend, is beroep op de raad toegelaten.

Evenals in civiele processen is in ambtenarengeschillen beslissing bij voorraad mogelijk. Een uitspraak bij voorraad is van generlei betekenis voor de beslissing in de hoofdzaak. In tegenstelling met het burgerlijk procesrecht staat tegen de beslissing bij voorraad geen voorziening open. In elk geval vervalt de uitspraak, indien niet binnen acht dagen, aanvangende daags na die uitspraak, een bezwaarschrift betreffende de hoofdzaak is ingediend.

Het bevoegd gezag dat tot strafoplegging wenst over te gaan, kan de op te leggen straf als het ware van te voren door de rechter laten sanctionneren. Dat bevoegd gezag geeft van zijn voornemen een bepaalde straf op te leggen aan de betrokken ambtenaar kennis en deze kan een bezwaarschrift indienen waarop de rechter beslist. Dient de ambtenaar geen bezwaarschrift in, dan legt de administratie de straf op na het verstrijken van de termijn; bezwaar en beroep zijdens de ambtenaar zijn dan uitgesloten. In de uitspraak neemt de rechter de beslissing die naar zijn oordeel genomen behoort te worden. Indien het bezwaar tijdig is ingediend, bestaat recht van hoger beroep op de raad.

Een rechtsmiddel om tegen in kracht van gewijsde zijnde uitspraken op te komen, is de herziening. Zij wordt verzocht binnen drie maanden nadat de betrokken partij gebleken is van een omstandigheid die bij de behandeling van het bezwaar en (of) het beroep aan het gerecht en (of) de raad niet bekend was en die op zich zelf of in verband met andere feiten of omstandigheden ernstige twijfel doet ontstaan aan de juistheid van de uitspraak van het gerecht en (of) raad. De herziening wordt verzocht aan de instantie waardoor de aangevallen uitspraak is gewezen. Er is geen voorziening tegen de uitspraak in herziening.

Slotbepalingen.

Reeds in 1903, ruim 25 jaren vóór de totstandkoming van de Ambtenarenwet, is in Nederland een stakingsverbod voor ambtenaren ingevoerd. Bij deze gelegenheid wordt voorgesteld bepalingen van dezelfde strekking in het Wetboek van Strafrecht voor de Nederlandse Antillen op te nemen. Stremming in de uitoefening van een openbare dienst kan de noodlottigste gevolgen hebben.

De voorzitter van het Hof van Justitie heeft krachtens de Rechterlijke Organisatie de bevoegdheid leden van de rechterlijke macht waarschuwingen te doen. Die bevoegdheid wordt gehandhaafd en bezwaar of beroep daartegen volgens de onderhavige landsverordening wordt niet toegelaten.

Stukken opgemaakt ter uitvoering van de Ambtenarenlandsverordening zijn vrij van zegel en worden, voor zover registratie is vereist, kosteloos geregistreerd.

Teneinde te voorkomen, dat telkens om de zes jaren, met uitzondering van de voorzitter en diens vervanger, al de met rechtspraak belaste personen tegelijk aftreden, is voor de eerste maal een andere regeling getroffen, met het gevolg dat telkens om de drie jaren gerechten moeten worden aangevuld.

Landsbesluiten moeten worden vastgesteld en benoemingen moeten plaats hebben, alvorens de landsverordening in werking kan treden; om die redenen wordt aan de Gouverneur overgelaten het tijdstip van in werking treden te bepalen.

Willemstad, de 26ste Februari 1951.

Het lid van de Regeringsraad voor
Financiën a.i., voor Verkeer en Ver-
voer en voor Economische Zaken,
E. NEWTON.

Het lid van de Regeringsraad voor
Algemene Zaken en voor Justitie,
N. DEBROT.

Het lid van de Regeringsraad voor
Openbare Werken,
J. v. TOORN.

Het lid van de Regeringsraad voor
Onderwijs en Volksontwikkeling en
voor Sociale Zaken,
J. ARENDS.

Het lid van de Regeringsraad voor
de Openbare Gezondheid, voor Land-
bouw, Veeteelt en Visserij en voor
de Landswatervoorziening,
P. C. HENRIQUEZ.